

ŽELEZAR

GLASILO KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, 25. AVGUSTA 1962

ŠTEVILKA 34/IV

Pereči problemi EE cevarne

Delavski svet EE cevarne je na svojem zasedanju dne 9. avgusta razpravljal o polletnem proizvodnem uspehu EE cevarne in o polletnem finančnem poročilu Železarne Jesenice. Iz poročila je bilo razvidno, da je cevarna presegla polletni družbeni plan za 6,71 odstotka, ga dosegla po asortimentu in da je bila vsa proizvodnja prodana oziroma odpremljena. K navedenemu proizvodnemu uspehu je prispeval porast storilnosti enotne vrste na delavsko uro, ki se je povečala proti povprečju preteklega leta za 6 odstotkov, dosledno izkoriščanje obratovalnega časa varilnih strojev ter izboljšanje izplena za 0,35 odstotka proti lanskemu povprečju. Pripomniti je treba, da so lanski rezultati najboljši od obstoja cevarne. Kvaliteta cevi, zlasti pocinkanih, je nekoliko boljša, niso pa izkoriščene še vse možnosti za nadaljnja kvaliteta izboljšanja.

Delavski svet EE cevarne je tudi kritično analiziral prekomerno bolezensko odsotnost sodelavcev cevarne, ki je bila v I. polletju letos povprečno 9,5% in to predvsem bolnikov, ki bolujejo več kot 30 dni. Kje so vzroki tako veliki bolezenski odsotnosti? Jasno je, da posamezni sodelavec v obratu kot laik ne more soditi, ali je nekdo bolan ali če nekdo namenoma boluje. Eno pa je vsem vestnim delavcem jasno in sicer, če je nekdo bolan, bi morala biti njegova prva skrb čimprej ozdraviti in se potem vrniti na delo. To pa ni vedno tako. Kako bi bilo sicer mogoče, da sodelavca, ki že več mesecev boluje lahko stalno vidimo na motornem kolesu na cesti, ali pa da sodelavke, ki tudi že več mesecev bolujejo, namesto da bi počivale in se pozdravile, opravljajo vsa domača gospodinjska dela. Tako zdravljenje brez dvoma ni v korist niti njihovemu zdravju, kakor tudi ne družbi. Pripomniti je treba, da so zaradi odsotnih sodelavcev delavci, ki so na delu, bolj obremenjeni, da vsaj delno nadomestijo izgubo zaradi odsotnih. To je posebno važno v obratu, kot je cevarna, kjer teče delo skoraj po tekočem traku.

Zaradi tega se bo povečani fizični napor sodelavcev brez dvoma odražal na njihovem lastnem zdravju. Delavski svet EE cevarne meni, da bi morala takojimeno »stalne« bolnike pregledati zdravniška komisija in v kolikor jih komisija spozna za resnično bolne, naj se potem

zdravijo in pozdravijo v bolnišnici.

Drugo pereče vprašanje so proizvodni stroški, ki stalno naraščajo in na katere obrat kot tak nima skoraj nobene vpliva. EE cevarna je sicer znižala po eni strani proizvodnje stroške z izboljšanjem izplena za 6,461.000 dinarjev, vendar so se po

drugi strani le-ti, na katere obrat kot rečeno nima odločilnega vpliva, povečali za 7,584.000 dinarjev. Kje so vzroki nenehnemu naraščanju proizvodnih in materialnih stroškov, ki hromijo čut neposrednega proizvajalca za znižanje le-teh, ker smatra, da so v celoti ali vsaj v veliki večini neodvisni od njegovega dobrega ali slabega gospodarjenja?

Pri pregledu finančnega poročila Železarne Jesenice za prvo polletje 1962 je delavski svet EE cevarne ugotovil več zelo zanimivih dejstev in sicer:

— da so osnovni materialni stroški dosegli le 97,4% planirane višine;

— da so ostali proizvodni stroški višji za 540 milijonov dinarjev. Samo v tem dvigu proizvodnih stroškov je že zajet precejšen del zadržanih (Nadaljevanje na 2. strani)

GOSTJE iz Sovjetske zveze med nami

V dneh od 7. do 22. avgusta je bila na obisku sindikalna delegacija rudarjev, metalurgov in kemikov iz Sovjetske zveze, ki je vrnila obisk naši delegaciji. Po ogledu nekaterih večjih podjetij v državi so gostje prišli tudi na Jesenice.

V nedeljo 19. avgusta so si gostje ogledali Jesenice ter napravili kratek izlet na Vršič in na Bled. Istega dne se je gostom pridružil tudi predsednik Centralnega odbora sindikata rudarjev, metalurgov in kemikov Jugoslavije, tov. Stevo Bevandić. Ob ogledu naših krajev so bili gostje iz Sovjetske zveze prijetno presenečeni nad naravnimi lepotami Gorenjske, naslednji dan pa so jih sprejeli pred železarno predstavniki političnih organizacij in samoupravnih organov ter glavni direktor naše železarne, inž. Matevž Hafner.

Glavni direktor našega podjetja je goste v zgornjih prostorih Kazine seznanil z zgodovinskim razvojem železarstva na Jesenicah, sedanjim asortimanom proizvodnje ter kapacitetami in asortimanom po opravljeni rekonstrukciji podjetja, nakar so si člani sovjetske sindikalne delegacije ogledali tehniški muzej železarne, hladno valjarno in žičarno, viseke peči in jeklarno. V že omenjenih obratih so jim naši

strokovnjaki nudili strokovno razlago. Gostje so se predvsem zanimali za delo v obratu visoke peči.

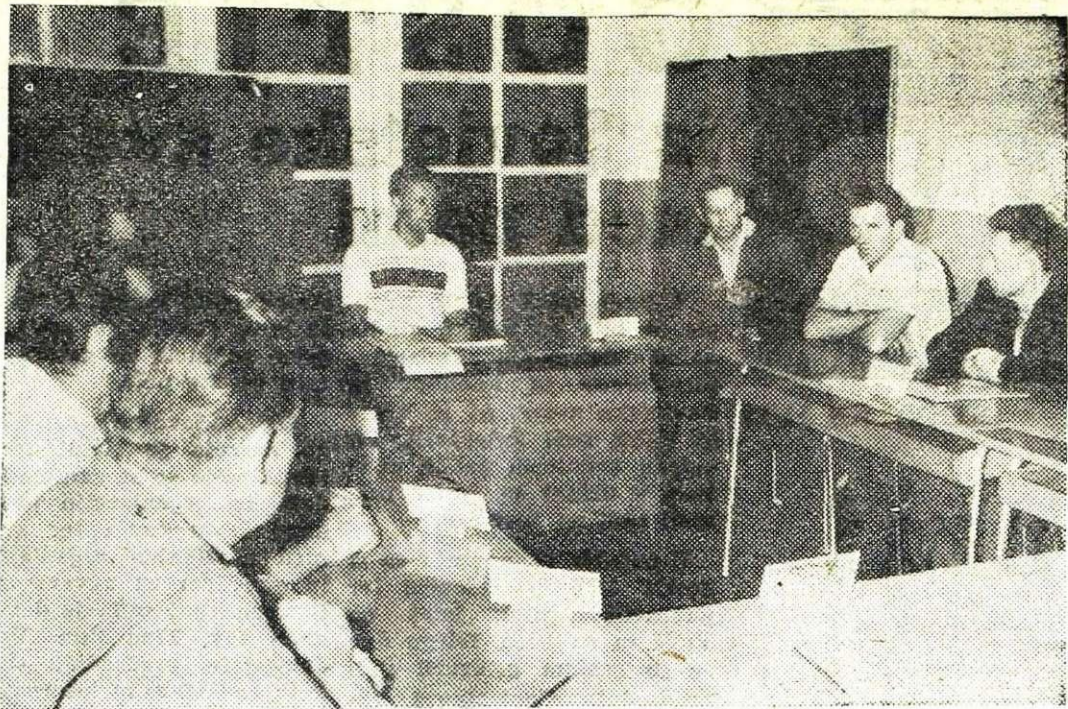
Ogledu tovarne in tehniškega muzeja je sledil razgovor. Gostje so se zanimali za delo in organizacijo socialnega zavarovanja ter zvezo med sindikalno organizacijo in zavodom za zavarovanje. Ustrezna pojasnila je dal gostom tov. Tine Žen. Vodja delegacije, predsednik sindikata rudarjev, metalurgov in kemikov Sovjetske zveze, je ob zaključku razgovora govoril o vtisih v Jugoslaviji in na Jesenicah. Povedal je, da so presenečeni nad našimi gospodarskimi uspehi in da so lahko povsod opazili, da nove stavbe, stroji in druge naprave izpodrivajo stare. Zaželeli so nam novih delovnih uspehov in bili mnenja, da so uspehi delovnih kolektivov v veliki meri odvisni od strokovnega izobraževanja delovnih ljudi. Hkrati želijo, da bi sindikalna organizacija pri našem podjetju vzpostavila stike z njihovimi metalurškimi podjetji. Tako povezavo ima v naši državi samo železarna v Sisku. Po kosilu, ki jim ga je priredila uprava našega podjetja, smo se od gostov iz Sovjetske zveze poslovili, ti pa so odpotovali v Beograd, od tam pa z letalom nazaj v Moskvo.

Zoran Krejčič

Gostje iz Sovjetske zveze so si ogledali tudi tehniški muzej naše železarne

S seminarja, ki so ga organizirali za instruktore za delovna mesta

Mnenja o disciplinskih komisijah v ekonom. enotah

Dokler smo v železarni imeli še delavske svete pri grupah obratov, so ti iz svojih vrst izvolili člane disciplinske komisije, ki so do takrat nadomestovale disciplinsko komisijo. Izkušnje enoletnega dela teh komisij pa so pokazale, da tak način dela ni najboljši. Pokazalo se je tudi, da že omenjene komisije niso bile dovolj izkoriščene in da kriteriji za izrekanje kazni niso bili enaki. Tako je na primer ena od teh disciplinskih komisij za določen prekršek kršivca kaznovala z opominom, druga komisija pa je za enak ali podoben prekršek predlagala odpust iz podjetja.

Centralni delavski svet je na osnovi teh izkušenj in na podlagi stanja discipline v našem podjetju, ki je še vedno tako dobra, da disciplinske primere rešuje lahko ena komisija, imenoval centralno disciplinsko komisijo. CDS se je za imenovanje

centralne disciplinske komisije odločil tudi zato, ker so grupni delavski sveti prenehali z delom. Pozneje so bili v nekaterih EE mnenja, da bi pri novoizvoljenih ODS imenovali disciplinske komisije, ki naj bi obravnavale disciplinske prekrške članov kolektiva v ekonomski enoti. Ne bo odveč, če bi delavski sveti in upravni odbori ter zbori v EE pri svojem delu ustanovili občasne disciplinske komisije, kadar je treba rešiti določena vprašanja, toda z nalogo, da delavskemu svetu EE predlagajo primerne rešitve problema, seveda s potrebno in konkretno utemeljitvijo. Vendar smatramo, da bi bilo imenovanje stalnih komisij pri DS EE brez koristi. To smo se naučili že iz izkušenj štirih disciplinskih komisij, ki smo jih imeli pri grupnih delavskih svetih in si potem lahko predstavljamo, v kakšnem položaju bi se znašli, če bi imeli

v podjetju toliko disciplinskih komisij, kolikor imamo ekonomskih enot. Ustanavljanje stalnih disciplinskih komisij v ekonomskih enotah tudi ne bi bilo v skladu s sklepom CDS, ki naroča obratovodjem, da manjše disciplinske prekrške sami rešujejo.

Sklep CDS je utemeljen, ker vsi dobro vemo, da je obratovodja odgovoren za disciplino v obratu. Z imenovanjem morebitnih disciplinskih komisij v EE pa bi bila odgovornost obratovodij prenešana na komisije, to pa ne bi bilo najbolje in smatramo, da je prav, da ima obratovodja pravico kaznovanja in nagrajevanja.

11. redna seja UO

Na 11. redni seji, ki je bila 7. avgusta 1962, je UO sprejel tudi naslednje sklepe, s katerimi želimo seznaniti naše bralce:

— Kadrovskega sektorja je upravnemu odboru predložil poročilo o stanju s krediti pri naših sodelavcih. Ker stanje s krediti ni zadovoljivo, je upravni odbor naročil kadrovskemu sektorju, da ne potrdi kreditnih zahtevkov tistim članom kolektiva, ki imajo svoje osebne prejemke že obremenjene z odplačevanjem kreditov v višini ene tretjine celotnih prejemkov. Upravni odbor je tudi naročil, da je treba izredne predloge omejit, v nujnih primerih pa predjem ne sme presežati vsote 15.000 dinarjev. (Več o stanju s krediti berite v članku, ki ga objavljamo v današnji številki »Železarja«.)

— V zvezi z vprašanjem komunalnega oddelka glede

Instruktorji za delovna mesta na seminarju

Pri Železarskem izobraževalnem centru je bil pred dnevi organiziran seminar, ki je namenjen instruktorjem za delovna mesta. Kadrovskega oddelka in obratovodstva nekaterih obratov so za ta seminar predvideli devet ljudi. Seminar je bil organiziran zato, da bi obiskovavci dobili potrebno znanje, da bodo lahko začeli s poučevanjem v obratih. S seminarjem so začeli 16. avgusta in bo trajal mesec dni vsak dan po dve uri.

Bodoče instruktore za delovna mesta je ob začetku seminarja pozdravil direktor kadrovskega sektorja tovarš Dante Jasnič in jim obrazložil vlogo ter pomen, ki ga bo imel instruktor v obratu. Najprej bo treba priučiti za posamezna delovna mesta tisto mladino, ki nima popolne osnovne šole in je zaposlena v našem podjetju. To je lepa gesta kadrovskega

sektorja, ki pomaga mladim ljudem, da bodo lahko enakovredni člani naše družbe, seveda če bodo pokazali zanimanje pri učenju in pozneje pri delu. Na kratko je navzoče seznanil tudi z razvojem oddelka za izobraževanje odraslih vodja oddelka. Situacija večkrat ni bila rožnata in je začetni kader po treh letih oddelka zapustil zaradi težav in nerazumevanja. Kaže, da smo prišli le tako daleč, da bodo instruktore za delovna mesta delali v drugačni situaciji, kot je bila pred leti. Dobili bodo pomoč od kadrovskega sektorja in oddelka za izobraževanje odraslih, kakor tudi od samih obratovodstev, saj so že spoznali, kako pomembni bodo instruktore za delovna mesta po obratih. Pripomnimo naj, da bodo instruktore za delovna mesta to delo opravljali še poleg svojega rednega dela v železarni. S. P.

Novo skladišče sintermagnezita

Martinarna porabi dnevno za popravilo dna in zapiranja prehodne odprtine na SM pečeh 10–15 ton sintermagnezita, ki mora biti vskladiščen pod streho in z njim ne sme biti težav pri dovozu k pečem. Zdaj je skladišče tega materiala poleg hale plinskih generatorjev in ga dovažajo k pečem s samokolnicami. Ker bodo na tem mestu, kjer je po

sloj skladišča, začeli graditi mazutni rezervoar nove črpalne postaje, je bilo treba to stavbo, ki je že itak doslužila, podreti in skladišče za sintermagnezit postaviti drugje.

Zaradi predvidene rekonstrukcije in novogradnje ni v bližini martinarne nobene primerne hale, na katero bi lahko postavili novo skladišče, istočasno pa je bilo treba misliti tudi na mehanizacijo dobave tega materiala na mesto porabe in odpravo težkega prevažanja v samokolnicah. Zato je bilo odločeno, da bo novo skladišče na haldi, kjer bodo sintermagnezit nakladali v posebne zabojе, podobno kot železno rudo za potrebe martinarne. Te zabojе bo prometni oddelka dostavil v martinarno in jih bodo z žerjavom prenesli na mesto porabe ter sintermagnezit stresli pred peči. Tako ne bo več težkega nakladanja in prevažanja s samokolnicami, ker bo razkladanje vagonov in nakladanje zabojev transportni oddelka čim bolj mehaniziral.

Skladišče na haldi že gradijo in pri gradnji uporabljajo le gradivo različnih starih konstrukcij ter iz zaloge starega železa, tako da bodo stroški za uporabljen gradivo minimalni. Kot vse kaže, bo v začetku prihodnjega meseca gradnja zaključena. Tako bo spet napravljen korak naprej pri odpravljanju težkega dela v naši železarni. K.

Pereči problemi EE cevarne

(Nadaljevanje s 1. strani)
OD in pa manjkajoči del planiranih skladov podjetja, ki so v prvem polletju katastrofalno nizki;

— da je znižanje proizvodnih stroškov v večini energijskih in vzdrževalnih obratov in zvišanje istih v proizvodnih obratih zanimiv pojav, ki bi ga MORALA inji-govodska in finančna služba podjetja analizirali.

Pri analizi vzdrževalnih stroškov v cevarni smo ugotovili porast le-teh proti povprečju preteklega leta od 1405 din/tona na 1886 din na tono končne proizvodnje pri količinsko istem vzdrževanju. Višina navedene obremenitve proizvodnih stroškov da misliti.

Na podlagi teh dejstev je delavski svet EE cevarne sprejel sklep, da je obratovodstvo cevarne dolžno, da temeljito pregleda vsako obremenitev vzdrževalnih in energijskih obratov in vse nerealne obremenitve zavrne in zahteva točne in naknadne analize teh.

Delavski svet EE cevarne je z zadovoljstvom sprejel na znanje sklep CDS, da se za tretje četrtletje zadržuje OD linearno v višini le 5% za celotno železarno.

Z izvajanjem navedenih sklepov in z lastnim naporom kolektiva smatra delavski svet EE cevarne, da bodo morali biti rezultati letnega poročila ugodnejši.

A. K.

komunalnega oddelka glede

KAKO GOSPODARIMO z našim osebnim dohodkom

Pri obravnavanju osebnih dohodkov ne moremo mimo tega, da včasih analiziramo tudi čista izplačila, ki jih prenekateri člani našega kolektiva le preradi izenačujejo z »zaslužki«. Prav primeri nizkih izplačil pa povzročajo razne komentarje, jezo in včasih tudi neupravičene izbruhe na nizke osebne dohodke. Pri obravnavi tega vprašanja si moramo biti predvsem na jasnem, da je osebni dohodek, ki ga dobivamo za svoje delo, obremenjen z obveznostmi, ki jih za račun vsakega posameznika odvajajo računovodska služba. S tem se poenostavlja samo odvajanje. Lahko si zamislimo, kakšna gneča bi nastala npr. v banki, ali na poštnem uradu, če bi se vsak mesec zvrstila kolona 7000 ljudi s položnicami, da bi vplačali obveznosti, ki jih je po seznamu oddelka za obračun osebnih dohodkov kar okrog 30. Čeprav smatramo nekatere izmed njih več ali manj avtomatične, kot npr. razne članarine, stroške prevoza z avtobusi, moramo vedeti, da smo se za vsako obveznost sami odločili, kar je prav isto, če bi jo tudi sami iz prejete kuverte plačali. Prav na to pa pri sprejemanju obveznosti le preradi pozabljamo in tako se zgodi, da 15. v mesecu le prevelik del osebnega dohodka »odteče«.

Glavni namen članka je, da analizira večje obveznosti, ki nastopajo v zadnjem času predvsem v zvezi z raznimi sejmi in razprodajami. Med te pa spadajo v prvi vrsti potrošniški krediti, ki jih nekatera trgovska podjetja dajejo brez predhodne ugotovitve plačnikove zmogljivosti. Zanimive pa so tudi druge obveznosti, zato se jih na kratko dotaknimo.

Izredni predjumi — S tem odbitkom je po stanju v juniju obremenjeno 192 članov kolektiva s skupno 1.788.719 dinarjev mesečne obveznosti, ali povprečno 9316 din na osebo. Stevilo oseb, ki koristijo izredne predjume, ni konstantno, pač pa običajno narašča v mesecih, ki imajo praznike, ko predvsem delavci iz drugih krajev odhajajo na obiske k svojcem. — Najvišji posamezni zneski so običajno 15.000 dinarjev.

Avtoprevozi — Po trenutnem stanju izkorišča regres za avtobusne prevoze na delo in z dela 1614 članov kolektiva, katerih lastni prispevek znaša 600 dinarjev mesečno.

Stanovanjska najemnina — Obsega v glavnem obveznost samskih delavcev za plačilo stanovanja v samskih domovih in tistih delavcev, ki uporabljajo družinska stano-

vanja, ki so še pod direktno upravo podjetja, to je stanovanja oskrbnikov in strojnikov. Skupno je obremenjeno z najemnino 915 oseb z mesečno obveznostjo 1.669.871 dinarjev, ali povprečjem 1825 dinarjev.

Stroški za hrano se preko plačilnih list odbijajo le izjemno takrat, ko novospregjeti delavci dobijo hrano na kredit v prvem mesecu zaposlitve, če nimajo lastnih sredstev za nakup bonov. V evidenčnem mesecu je obremenjeno s hrano le 9 oseb v skupnem znesku 32.530 din, ali povprečno 3614 din. Najvišja posamezna obremenitev pa znaša 7380 dinarjev.

Predplačila za stanovanje — To obveznost izpolnjuje 38 članov kolektiva s skupnim mesečnim zneskom 209.789 dinarjev, ali povprečno 5520 dinarjev na osebo. Najvišja obveznost je 15.000 dinarjev, ki jo ima oseba s povprečnim osebnim dohodkom v višini 28.780 dinarjev.

Kredit — Pod pojmom krediti so zajeti vsi potrošniški krediti in gradbena posojila, ki jih je odobrila komunalna banka Jesenice oziroma druge komunalne banke ter krediti, ki jih dajejo trgovska podjetja direktno brez posredovanja bank. Pri posameznih dajavcih kreditov je zadolženo:

	Stevilo oseb	Mesečni znesek obveznosti	Ø na osebo
KB Jesenice	1856	8.048.347	4336
tuje banke	371	1.675.402	4516
trg. podjetja	547	3.019.189	5520
skupaj	2774	12.742.938	4590

Medtem, ko so posojila pri komunalnih bankah kontrolirana in vsklajena s plačilno možnostjo posameznika, pa izstopajo predvsem posojila trgovskih podjetij, v našem primeru Gorenjske oblačilnice Jesenice, kjer ima 113 koristnikov posojila 1.185.937 dinarjev mesečne obveznosti, kar znaša 10.495 dinarjev na osebo.

Med navedenimi koristniki je 12 dolžnikov, ki imajo od

15. 000 do 20.000 dinarjev mesečne obveznosti, trije pa nad 20.000 dinarjev. Če primerjamo osebni dohodek navedenih, ki znaša povprečno 37.000 dinarjev, lahko ugotovimo, da je posojilo najeto preko meja zmogljivosti.

Ker povprečja vedno izravnava skrajnosti, pogledmo še najbolj izrazite posamezne primere, ki izkazujejo, kako so si posamezniki obremenili svoj dohodek:

	Povprečni osebni dohodek	Obremenjen s posojilom	% obremenitve
delavka v cevarni	26.298	20.481	78
delavec v kamnołomu	28.526	17.538	61
delavec v martinarni	48.148	28.815	60
delavec v martinarni	29.775	23.063	77
delavec v valjarni 1300	32.161	20.607	64

Čeprav so to v glavnem kratkoročna posojila, ki morajo biti poravnana v treh do petih mesecih, bo rezultat 15. v mesecu — dolg v ku-

verti, če k tem prištejemo še redne predjume.

V ostalem pa se višina potrošniških kreditov po mesečnih obrokih giblje:

do 5.000 din	1860 oseb
od 5.000 do 10.000 din	795 oseb
od 10.000 do 15.000 din	90 oseb
od 15.000 do 20.000 din	21 oseb
nad 20.000	8 oseb
skupaj	2774 oseb

Ob zaključku pogledjmo šerokapitulacijo glavnih odbitkov, ki izgleda takole:

Vrsta obveznosti	Stevilo oseb	V % na stalež	Skupna mesečna obveznost	Ø na osebo
izredni predjumi	192	2,72	1.788.719	9316
avtoprevozi	1614	22,85	961.800	600
stanovanje	915	12,95	1.669.871	1825
hrana	9	0,13	32.530	3614
predplačila za stanovanje	38	0,54	209.789	5520
potrošniški krediti pri KB	2227	31,53	9.723.749	4366
kredit pri trg. podjetjih	547	7,74	3.019.189	5520
skupaj	5542	78,46	17.405.647	3141

Če smatramo, da je del zgoraj prikazanih obveznosti podvojenih, nam ostane približno 4180 oseb, katerih osebni dohodek je obremenjen s 3633 din obveznosti. K temu prištejmo še redni predjumi v višini 10.000 dinarjev, kar da skupno 13.633 dinarjev mesečnih obremenitev, s katerimi je obremenjen osebni dohodek večine članov našega kolektiva.

Nujen ukrep, ki sledi iz zgornjih ugotovitev, bo vskladitev vseh obveznosti, ki presegajo eno tretjino osebnega dohodka posameznika, kar naj bi bila tudi maksimalna obremenitev.

SM

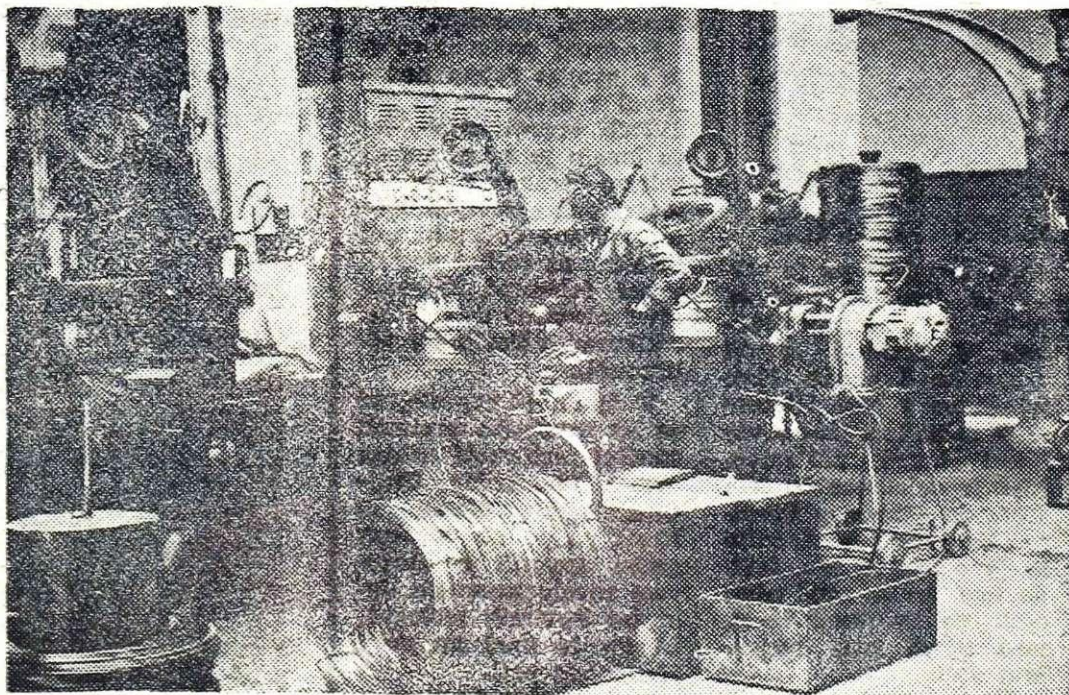
Sind. odboru nadz. službe

Srečno sem prispel v Crikvenico v dom metalurgov Železarne Jesenice, kjer se prijetno počutim. Imamo lepo vreme in tudi voda je topla. Hrana in postrežba sta odlični. Za vse to sem dolžan zahvalo sindikalnemu odboru nadzorne službe, ki mi je prvič v življenju omogočil, da preživim svoj dopust ob morju.

Stanko Brus,
nadzorna služba

POPRAVEK

V 33. številki »Železarja« se nam je na 6. strani v članku »Železna ruda na afriškem kontinentu« vrnila neljuba tiskovna pomota. Prvi stavek bi se moral glasiti: Svetovna proizvodnja jekla je v zadnjih desetletjih zelo hitro naraščala, tako da je dosegla v letu 1961 že izredno visoko številko 361 milijonov ton letno.

Tudi v naši žičarni imajo probleme in težave z naročili

JESENIŠKA KOMUNA in njeni problemi

O delu ObO SZDL

Na zadnji razširjeni seji Izvršnega odbora Občinskega odbora o organizacijsko politični rasti Socialistične zveze v komuni, je bilo med drugim analizirano tudi delo Občinskega odbora SZDL. — Ugotovili so, da je odbor zgradil svojo prakso tako v metodskem kot v vsebinskem pogledu in da je vedno razvijal svoje delo v skladu z družbeno vlogo Socialistične zveze. Svoje delo je postavil tako, da se skozi njega nenehno izražajo problemi in

ZAHVALA

Izvršnemu odboru sindikalne organizacije in sindikalnemu odboru valjarne 2400 se zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejel med boleznijo. Prav tako se zahvaljujem za pomoč v najbolj kritičnem času sodelavcu Pavlu Vidergerju, tov. Šmidu in Žvabu pa za obisk na domu.

Franjo Antunovič
valjarna 2400 — OTOP

inicijative delovnih ljudi v komuni. To praktično pomeni, da so odbor in njegov organ postali mesto, preko katerega se zbirajo mišljenja in predlogi sekcij, podružnic, krajevnih organizacij, samoupravnih organov in posameznikov.

Vzporedno z zbiranjem predlogov in mišljenj iz krajevnih področij se lahko ustvari določena slika javnega mnenja in razpoloženja ter adekvatno pregled določenih družbenih potreb. Domenjeno je, da bodo pomožni odbori Občinskega odbora SZDL bolj kot doslej študijsko proučevali gibanje svojega področja dela in na osnovi tega pripravili gradivo in predloge za razvijanje družbeno-politične akcije. Občinski odbor SZDL in njegovi pomožni organi še niso povsem izoblikovali organizacijskega stila dela in načina analiziranja družbeno-ekonomskega gibanja v komuni. Takšen način dela bi še v večji meri omogočal,

da se konstruktivneje začrtujejo družbene akcije v smeri pospeševanja družbenih procesov in odpravljanja negativnih pojavov. Na osnovi ugotovitev in potreb bo odbor skušal z določenimi metodami in oblikami dela še bolj utrjevati sistem analiziranja in proučevanja družbenega gibanja. S tem bi hkrati omogočili tudi to, da se vsebina dela odbora poveže s stvarnimi problemi delovnih ljudi in dejansko situacijo v komuni. Seveda pa mora odbor oblike in metode dela prilagoditi konkretnim razmeram, pogojem in vsebini družbene akcije. To je povsem razumljivo, saj mora odbor zagotoviti progresivno vsebino sleherne družbene akcije in jo povezovati z občimi družbenimi nalogami in interesi delovnih ljudi. S takšnim sistemom dela postaja v indirektnem smislu tudi odbor nekakšna oblika politične tribune, kjer se predvsem izražajo demokratični principi samoupravnosti organizacije. Občinski odbor SZDL razpravlja o oblikah političnega dela in o neposrednih nalogah, ki so v zvezi z javno razpravo o statutu občine, zvezni in republiški ustavi, o gospodarskem gibanju v komuni itd. — Srečko Krč

ZAHVALA

V času moje boleznij sem prejel od sindikalnega odbora martinarne denarno pomoč, za katero se najlepše zahvaljujem.

Ivan Pavlin

Umrli je španski borec

V nedeljo, 12. avgusta, je na Jesenicah umrl v 65. letu starosti španski borec Ivan Gregorčič. — Rojen je bil v Opatiji, v družini pa je bilo 5 otrok in so vladale težke razmere. Učil se je krojaške

obrta, leta 1927 pa je prišel na Jesenice, kjer se je kmalu začel udeleževati v dramski sekciji jeseniške Svobode. Prvo zaposlitev v naši železarni je dobil leta 1934 v valjarni tanke pločevine, kjer je delal vse do leta 1937, do odhoda v Španijo. Za odhod v Španijo se je odločil v jun. 1937, po tem, ko so pred njim odšli tja že drugi borci, med njimi tudi njegov brat Jože.

Kljub temu, da je bil rahlega zdravja, se je še

vedno spominjal mnogih podrobnosti iz bojev v Španiji, v katerih je aktivno sodeloval kot topničar. Ko smo ga pred meseci obiskali na njegovem domu, nam je pripovedoval o težkih borbah pri Teruelu, na madridski fronti, Baragasu, Castelu, Valenci in drugod. Po neuspehu revolucije v Španiji je pobegnil v Francijo, kjer se je pridružil francoskim partizanom in pri njih ostal vse do invazije zaveznikov na francosko ozemlje.

Po drugi svetovni vojni je s svojim delom nadaljeval v družbenih in političnih organizacijah, toda kmalu je moral zaradi bolezni prenehati in ni mogel več opravljati svoje službene dolžnosti kot bolničar na rešilni postaji v naši železarni. Za svoje revolucionarno delo je bil odlikovan s številnimi odlikovanji.

V torek, 14. avgusta, so se od pokojnika poslovili številni prebivalci našega mesta, tov. Triler Ciril-Ciro, Mrak, Gasar in Kreft pa so ob odprtem grobu govorili o njegovem revolucionarnem delu ter številnih zaslugah, ki jih je imel na svoji življenjski poti.

Slava njegovemu spominu!

Cene na jeseniškem trgu

OD 16. DO 22. AVGUSTA

Vrsta pridelka	Enota mere	Zarja tržnica	Agraria (pri Brunerju)	Zasebni sektor
krompir	kg	40	44	40—50
čebula	kg	110	150	80—130
česenj	kg	200	200	—
korenček	kg	100	—	100
zelje v glavah	kg	55—60	68	—
paradižnik	kg	60	94	60—90
paprika	kg	85—100	104	100—140
stročji fižol	kg	130	144	100—130
cvetača	kg	140	—	150
zelena solata	kg	60	75	50—70
rdeča pesa	kg	70	100	100
breskve	kg	80	140	80—150
slive	kg	80	104	—
jabolka	kg	80	100	80—100
hruške	kg	64	104	80—130
grozdje	kg	140—190	—	—
lubenice	kg	—	—	70—80
banane	kg	—	290	—
limone	kg	290	290	—
jajčka	kos	28	30	30

Sprejemna pisarna ObLO

Že leta 1959 je bilo z zakonom o organizaciji uprave taksiranje vlog, seznanja ljudskih odborov določeno, da morajo le-ti ustanoviti sprejemne pisarne. Zaradi velikega števila ljudi, ki dnevno prihajajo na naš ObLO, je bila že s 1. februarjem letos tudi na naši občini ustanovljena sprejemna pisarna. Namen te je olajšati uveljavljanje pravic državljanom in jim vsestransko pomagati. Navajamo samo glavne posle, ki jih sprejemna pisarna opravlja. Sprejema vse vloge (mišljene so zahteve, predlogi, prijave, prošnje, pritožbe, ugovori in druga sporočila, s katerimi se posamezniki ali pravne osebe, zavodi, organizacije, obračajo na organe). Izdaja obrazce za vloge, daje navodila za izpolnjevanje, kompletiranje in taksiranje vlog, seznanja stranke o reševanju njihovih vlog, o lokacijah, pristojnosti in delu organov ljudskega odbora in drugih javnih služb, overja prepise, podpise in pisavo, prepisuje uradne listine (n. pr. pooblastila, izjave, kupoprodajne pogodbe ipd.), izdaja potrdila o skupnem gospodinjstvu in druga, ki jih lahko izda na osnovi obstoječe uradne evidence. Pisarna posluje in sprejema stranke vsak dan od 7. do 14. ure in v sredah še od 14. do 18. ure popoldan. Sprejemna pisarna je takoj ob vходу v zgradbo občine, kjer naj se zgloji vsak, ki ima oziroma uveljavlja zahtevek, da dobi potrebna navodila, ali pa za-
devo že tam uredi.

Brigadirji VIII. koroške MDB pri odstranjevanju skalnatega terena.

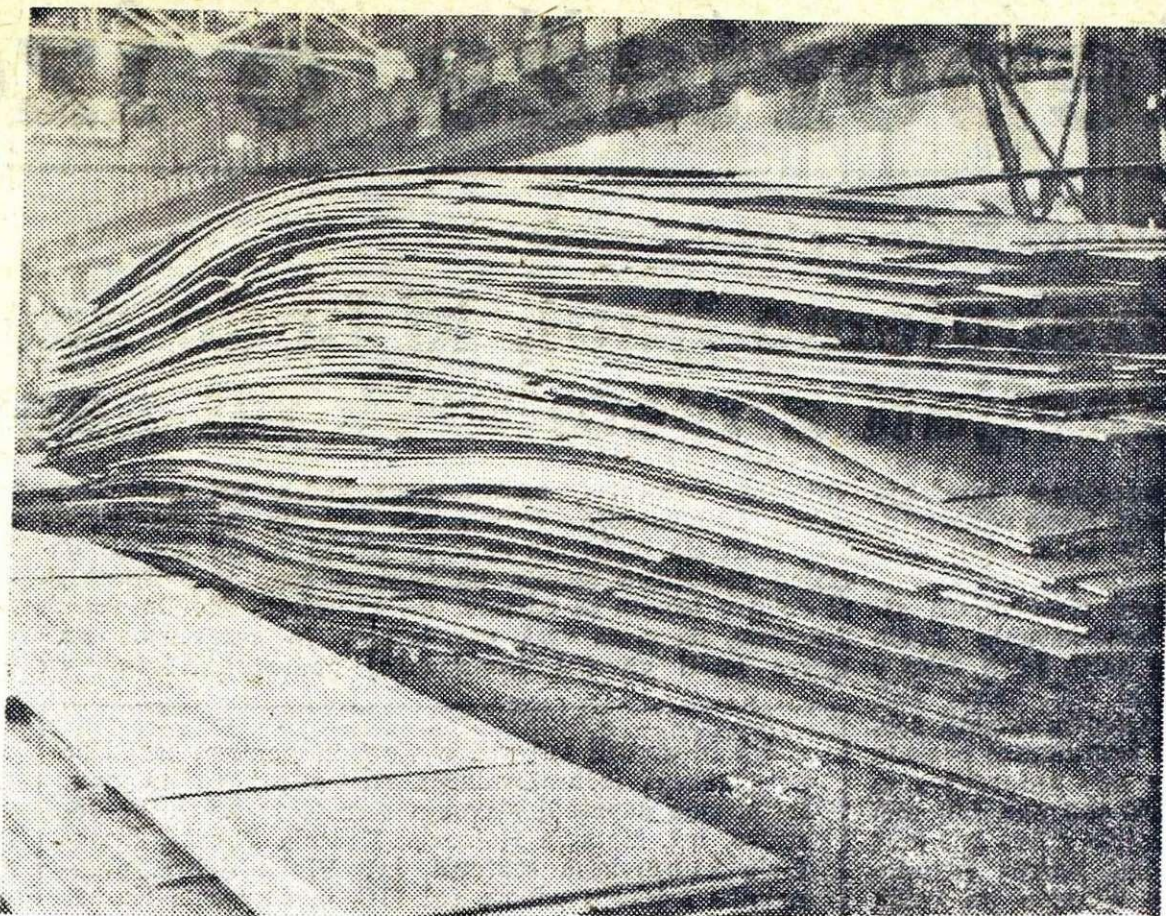

Misli ob volitvah novih predsednikov zborov ekonomskih enot

Osnutek pravil podjetja in poslovnik za delo zborov ekonomskih enot predvidevata, da je treba predsednike ZEE in njihove namestnike izvoliti vsakih šest mesecev. Letos v juliju je v številnih primerih potekel šestmesečni mandat sedanjim predsednikom ZEE, a kljub temu novih predsednikov niso izvolili. Po podatkih, s katerimi razpolagamo, lahko ugotovimo, da so nove predsednike ZEE izvolili samo v EE transport, Javornik I, strugarna valjev, na prometnem oddelku pa imajo pripravljen predlog, o katerem so razpravljali že na seji delavskega sveta EE.

Razumljivo je, da so v juliju zaradi dopustov in velike odsotnosti naše ekonomske enote bolj redko sklicevale zборе in bi težko dosegle na zborih potrebno prisotnost in sklepčnost. Zanimivo je, da so v osmih ekonomskih enotah imeli zборе EE z zadovoljivo udeležbo.

pa vseeno niso izvolili novih predsednikov. V nekaterih ekonomskih enotah menijo, da bi predsednike ZEE volili na isti način, kot predsednike DS in UO EE in bi njihova mandatna doba trajala eno leto. Toda kljub temu se nam ne zdi prav, da v juliju niso izvolili predsednikov in bodo morali temu vprašanju posvetiti večjo pozornost. Takrat se bomo lahko tudi pogovorili o tem, kdaj bi volili predsednike ZEE in bi volitve opravili istega dne kot volitve članov DS in UO. Res je, da bi na ta način bilo vključenih v neposredno delo organov delavskega samoupravljanja manj članov kolektiva, res pa je tudi, da bi delo zborov ekonomskih enot pridobilo na kvaliteti. Tudi avtoriteta predsednika ZEE, ki bi bil izvoljen na splošnih volitvah, bi bila večja in tudi izbor boljši. V kolikor bi mandat predsednikom ZEE

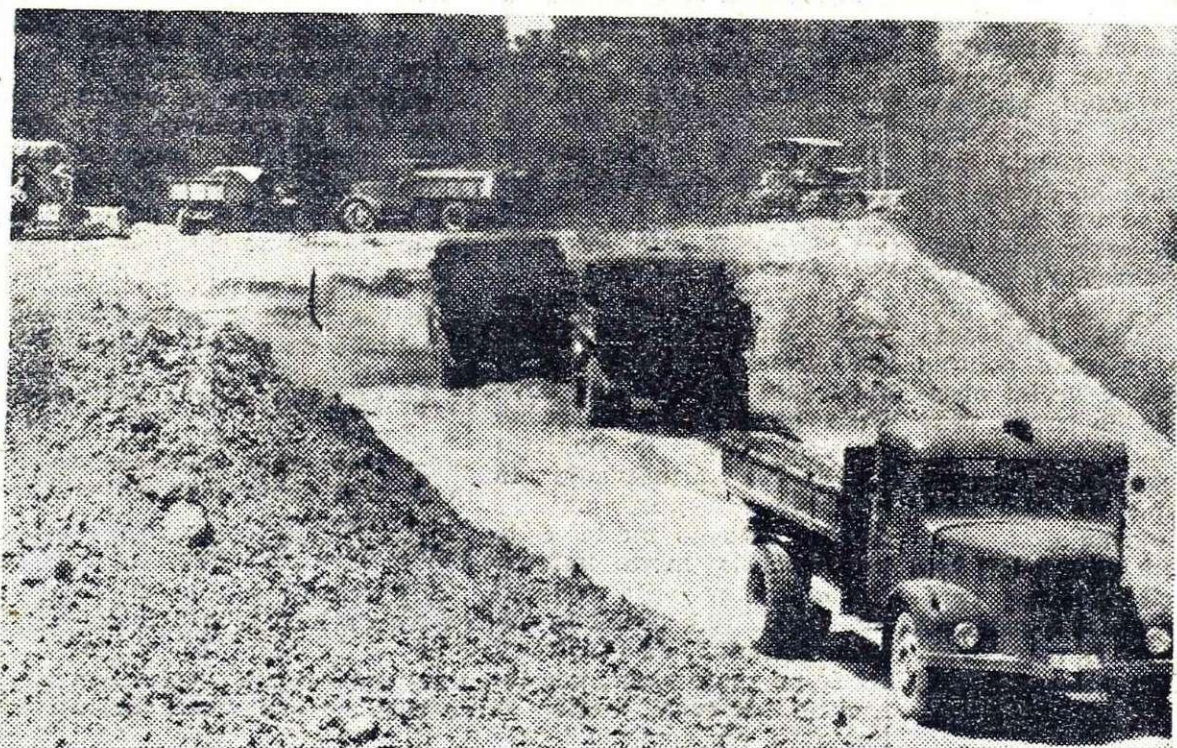

Sodelavci v valjarni 2400 bodo morali krepko prijeti za delo, če bodo hoteli izpolniti letni družbeni plan

trajal leto dni, bi se le-ti lahko še bolj podrobno seznanili s problemi, ki jih mora obravnavati zbor njihove ekonomske enote in bi zato svoje delo tudi bolje organizirali.

Menimo, da razprava o tej zadevi ne bi bila odveč, čeprav to ni predlog niti družbeno-političnih organizacij v železarni. Dokler pa tega mnenja ne bomo osvojili in

ustrezno dopolnili poslovnikov, bomo morali v tem in prihodnjem mesecu izvoliti predsednike ZEE, v kolikor še niso bili izvoljeni v juliju. M. P.

Ali ne bi bilo zanimivo zvedeti kolikokrat je vsak od teh tovornjakov že opravil to eno in isto pot

Odšla sta v zasluženi pokoj

V soboto, 4. avgusta, smo se poslovili od sodelavcev Martina Humra in Slavka Skomavca iz obrata valjarne 2400, ki odhajata v zasluženi pokoj.

Zelo prisrčen poslovilni večer je bil v restavraciji »Vintgar« v Vintgarju. Najprej je spregovoril delovodja izmene, na kateri sta omenjena sodelavca dolgo let delala, tov. Janez Podlipnik, nato pa je obratovodja, tov. inž. Ciril Urbar, opisal življenjsko in revolucionarno pot obeh tovarišev-sodelavcev. Znano jer, da sta oba sodelavca aktivno sodelovala v NOV, tov. Martin Humer pa je tudi nosilec spomeni-

ce iz leta 1941. Tov. obratovodja je oba upokojena sodelavca tudi pozval, naj še večkrat prideta v kolektiv in s svojimi strokovnimi predlogi pomagata obratu k še večjim gospodarskim uspehom. Nato smo obema izročili darila, ki smo jih kupili s prostovoljnimi prispevki sodelavcev. Podlipnik na progi, Hribnik v adjuštaži ter uslužbencev. — Ta spominska darila jima bodo trajen spomin na sodelavce, s katerimi sta dolga leta delala v obratu. Kratki in prisrčni slovesnosti je sledil še družabni večer, nato pa smo tov. Skomavcu in Humru zaželeli, da bi še dolgo vrsto let uživala zasluženi pokoj.

Preberite

Pravilnik o prehodu delavcev iz delovnega razmerja v pokoj pravi med drugim:

Člen 10: Vsi člani kolektiva, ki izpolnijo pogoje in gredo v pokoj, v železarni pa so bili zaposleni neprekinjeno vsaj 10 let, dobijo za vsako leto zaposlitve v železarni določeno enkratno nagrado, ki jo letno določa upravni odbor Železarne Jesenice.

Pravila in pravilniki podjetja!

Te sicer minimalne nagrade v višini od 500—1000 dinarjev za vsako leto zaposlitve prejmejo pri nas le delavci, ko odhajajo v pokoj, pod pogojem, da so bili v našem podjetju od zadnjega vstopa vsaj 10 let neprekinjeno zaposleni.

Te pripadajoče nagrade upokojevcem dele vodstva, običajno šefi

grup posameznih obratov vsake tri mesece s skromno pogostitvijo v zgornjih prostorih Kazine. Pa čeprav je pogostitev le skromna zahvala za uspešno delo tovarišem, ki so ustvarjali in delali v vse težjih pogojih, kot mi, ki jim sledimo, pa je ta slovesnost in prejete nagrade prijetno presenečenje, če že ne za vse, pa vsaj za večino upokojenih tovarišev.

Zakaj pa ne za vse prijetno presenečenje?

Namreč med sodelavci, ki odhajajo v pokoj, so tudi taki, ki do teh nagrad v smislu internih pravil in pravilnika o prehodu delavcev iz delovnega razmerja v pokoj niso upravičeni zaradi tega, ker niso bili v našem podjetju od zadnjega vstopa vsaj 10 let, pa čeprav so bili v podjetju zaposleni skupno tudi 20 ali pa še več let.

Mnenja smo, da ta lestvica oziroma kriterij za odmero teh nagrad ni vzpodbuden, še več, lahko bi rekli, da je krivičen in odraz nesocialističnih odnosov, o katerih se tako radi in na vsa usta hvalimo v našem podjetju, češ, tudi v odnosu do ljudi prednjačimo...

Prepričani smo, da bodo kadrovska služba in samoupravni organi to nepravilnost rešili v zadovoljstvo našega celotnega kolektiva!

Reportaža o izobraževanju

Ing. Matevž Hafner, glavni direktor:

Potrebujemo ljudi, ki bodo znali upravljati z metalurškimi napravami

Na postavljena vprašanja mi ni ravno lahko odgovoriti, posebno če hočem biti kratak.

Uspešnost dosedanjega sistema izobraževanja novih kadrov v naših šolah, tako v industrijski šoli, kakor tudi na naši tehnični srednji šoli, je bila v kvalitativnem pogledu vsekakor zelo zadovoljiva in imata zato obe naši šoli tudi odgovarjajoče dobro ime med strokovnimi šolami Jugoslavije. Ne moremo pa trditi, da sta pa ena in druga šola vedno dali strokovni profil, ki je bil potreben za izpopolnitev kadrov v naši železarni. Ne mislim iskati vzrokov, ki so v veliki meri v dosedanjih predpisih o kvalifikaciji, socialnem in pokojninskem zavarovanju, strokovnih šolah itd., temveč bi želel morda le orisati strokovne profile, ki naj bi jih imeli absolventi naše industrijske in tehnične šole. Pri pomnim, da je to moje osebno mišljenje, ki se precej oddaljuje od sedanje prakse in predpisov. Smatram, da je naša industrijska šola dajala do sedaj preveč specializirane kovinske delavce s premalo metalurškega znanja, tehnična šola pa je forsirala metalurgijo in zapostavljala strojogradnjo in elektrotehniko. Mi pa v železarni v glavnem potrebujemo ljudi, ki bi znali pravilno ravnanje z metalurškimi napravami in stroji, pri tem pa tudi vedeli, kaj se v teh ali s temi napravami dogaja in hoče doseči. Na ta način bi se izkristaliziral res profil železarja, ki bi se potem v samem obratu naprej specializiral v topilca,

valjavca, ogrevalca, vzdrževalca, žerjavovodjo, žičarja itd., potrebno nadaljnje specialno teoretično znanje pa bi dobil v tečajih za odrasle. Smatram, da mora vsak valjavec imeti na eni strani

nega kadra. Pri izobraževanju odraslih pa menim, da se zdaleč nismo dosegli obsega, ki nam je potreben in da bi morali število raznih tečajev in seminarjev najmanj podvojiti. Menim, da

Da bi zvedeli kaj več o vlogi in pomenu ter delu železarskega izobraževalnega centra pri našem podjetju, smo naprosili glavnega direktorja Železarne Jesenice, inž. Matevža Hafnerja, Dantega Jasniča, direktorja kadrovskega sektorja, inž. Vinka Gabra, predsednika šolskega odbora pri ŽIC, inž. Avgusta Karba, obratovodjo martinarne, Zdravka Črva, obratovodjo javornika I in Maksa Dimnika, direktorja ŽIC, da nam odgovorijo na dvojne vprašanje:

1. Uspešnost dosedanjega sistema izobraževanja novih kadrov v šolah in odraslih v obratih?

2. Kakšne zahteve po izobraževanju nam nalaga predvidena rekonstrukcija naše tovarne? Ali sedanja struktura izobraževalnega centra in kadrovska zasedba odgovarjata tem zahtevam?

Odgovore, ki smo jih prejeli, objavljamo v celoti.

precej obširno znanje o strojnih napravah, na drugi strani pa mora poznati metalurške osnove predelave železa. Kakor že rečeno, industrijska šola naj bi dala profil upravljalca metalurških naprav. Tudi naša tehnična srednja šola ni po mojem mišljenju v pogledu profila njenih absolventov vsem zadovoljila naših potreb. Mogoče je bila preveč usmerjena v samo tehniko in je posvetila premalo pozornosti organizacijskim in ekonomskim vprašanjem proizvodnje, vprašanju odnosa do sodelavcev in bo treba v bodoče v tej smeri izpopolniti program šole, če bomo hoteli, da nam bo dala take ljudi, ki jih najbolj potrebujemo pri sedanji izmenjavi generacij — srednjega vodil-

v tem pogledu posamezni obrati vse premalo sodelujejo z izobraževalnim centrom, ker morajo obrati predlagati tečaje in pripraviti program zanje. Potreba po stalnem izpopolnjevanju znanja tudi tistih članov kolektiva, ki mislijo, da že vse znajo, se stalno kaže, kakor hitro pride do kakršnegakoli problema do varnostnega do proizvodnega. Tudi svoječasno predlagano tedensko polurno izobraževanje v večini obratov ni prišlo do izraza, prav zaradi ravnodušnosti in nekako birokratskega odnosa obratovodstev do tega načina izpopolnjevanja.

S tem sem pa v celoti tudi že odgovoril na drugo vprašanje — o bodočih zahtevah izobraževanja. Z rekonstrukcijo bo naša železarna bolj

mehanizirana in v veliki meri olajšano fizično delo. Tako bo še več vodnikov in upravljalcev strojev in raznih naprav, kar v še večji meri zahteva tako izobrazbo, kot sem jo že navedel. Pri vsaki povečani mehanizaciji delno fizični napor zamenja večja pazljivost, vestnost in razumevanje pri upravljanju z napravami in za to mora dati osnovo poklicna šola, specializacijo pa tečaji za odrasle, kot dopolnilno k praksi v obratu.

Ko že govorim o izobrazbi, bi povedal še moje ose-

no gledanje na način vpisa v naše strokovne šole. Smatram, da je nepravilno, da se za vpis v industrijsko (poklicno) šolo in za vpis v srednjo tehnično šolo zahteva enaka predizobrazba, to je zaključena osnovna šola. Za strokovne šole, ki so priključene podjetjem, smatram, da bi bilo potrebno uvesti dvo-stopenjsko šolo in to: vpis iz osnovne šole je lahko samo v industrijsko šolo, ki pa mora imeti učni program napravljen tako, da v treh letih učence izuči poklicno, istočasno pa mu da izobrazbo prvih dveh let sedanje srednje šole. Po enem letu praktičnega dela pa se tisti, ki so poklicno šolo zaključili z odličnim in prav dobrim uspehom in so se v praksi pokazali kot dobri, lahko vpišejo v drugo stopnjo, v večer-no dvoletno tehnično šolo.

Le tako bi bil zagotovljen pravilna izbira učencev. Profil absolventov tehnične šole bi bil te usmerjen v izvedbo in organizacijo proizvodnje vzdrževanja in tam, pa tehnične šole niso prcene tovarnam, pa za zahtevali poleg osnovne še dve leti smazije, nična šola pa bi ti kakor sedaj štela. T la naj bi potekala teh usmerjenega in za strukcijska in obna Ponovno poudarim, d to moje osebno mnenje katerim se pa mnogo odločujočih ljudi v šo ne strinja. Zar tega zdravljam idejo redakci ga odbora, da bi vpi njih razvija na disku ki bo sigurne prii kopico novih dejnih ljenj.

Maks Dimnik, direktor ŽIC

Problemi izobraž. centra

Dosedanja široka osnova programa izobraževanja daje učencem v poklicni šoli in v tehnični srednji šoli široko osnovo splošnega in strokovnega znanja tako v teoriji kot na praktičnem delu. Ta široka osnova je zelo uspešni temelj za enakomerno nadaljnje strokovno usposabljanje in daje v principu široko razgledane kadre.

Kot slabost tega sistema lahko omenimo premajhno specializacijo učencev v zadnjem letu šolanja, kar povzroča po pristopu na redno delovno mesto v podjetju krajši čas priučevanja in konkretnega usposabljanja za dotično delovno mesto. S to problematiko mora kadrovska služba podjetja računati ter morajo tudi obrati in oddelki razumeti, da absolventi šol še ne znajo vsega, kar zahtevajo delovna mesta, — imajo pa vsa osnovna teoretična in praktična znanja, da se lahko hitro usposobijo.

Iz tega je razvidno, da navedeni sistem izobraževanja v šolah nosi s seboj gotovo nevarnost latentnih zahtev absolventov po naknadnem nadaljevanju študija in izobraževanja do najvišje stopnje, namesto da bi poklicne in tehnične šole vzgajale kadre za konkretna delovna mesta. To je resna slabost tega sistema, ker povzroča fluktuacijo absolventov, pretirano zahtevo po boljših delovnih mestih in težnjo po prekvalifikaciji v lažje poklice.

Kot rezyme na te zaključke smatram, da bi pravilna kadrovska politika tako postavljena na delovna mesta kot tudi izpolnjevanja obvez učencev do podjetja in pa zmerna politika štipendiranja lahko pravilno vplivala na te pojave.

Pri izobraževanju odraslih kadrov naj omenim naslednje:

a) uspešnost raznih načinov in vrst izobraževanja odraslih za delovna mesta ni vedno 100%, ker je strokovno zelo težko izbrati tak program izobraževanja, da bi vseboval vse, kar je v praksi na delovnih mestih nujno potrebno.

b) Obrati in oddelki podjetja še vse premalo postavljajo zahteve na obseg, globino in specializacijo teoretičnega in praktičnega znanja osebja. Zaradi tega je izdelava programov zelo otežkočena in je brez dobrega sodelovanja strokovnjakov iz obratov praktično nemogoča.

c) Vprašanje splošnega dviga nivoja izobrazbe vseh kadrov v železarni še ni postavljeno dovolj ostro in se problem enakomernega in kontinuiranega povečevanja znanja in izobrazbe celotnega kolektiva podjetja ne jemlje dovolj resno. Preveč gledamo na ta problem kratkovidno in s premalo perspektivnostjo. Zaradi tega nekatere naloge zavoda s težavo izvajamo odnosno jih smatramo za manj vredne.

d) Vrednotenje izobraževalnega dela tako v šolah kot v obratih in oddelkih se še vedno gleda izključno z materialne plati ne pa kot širša in nujno potrebna naloga za nadaljnjo rast podjetja in komunne Jesenice.

Rekonstrukcija Železarne bo predvidoma zahtevala sledeče kadre:

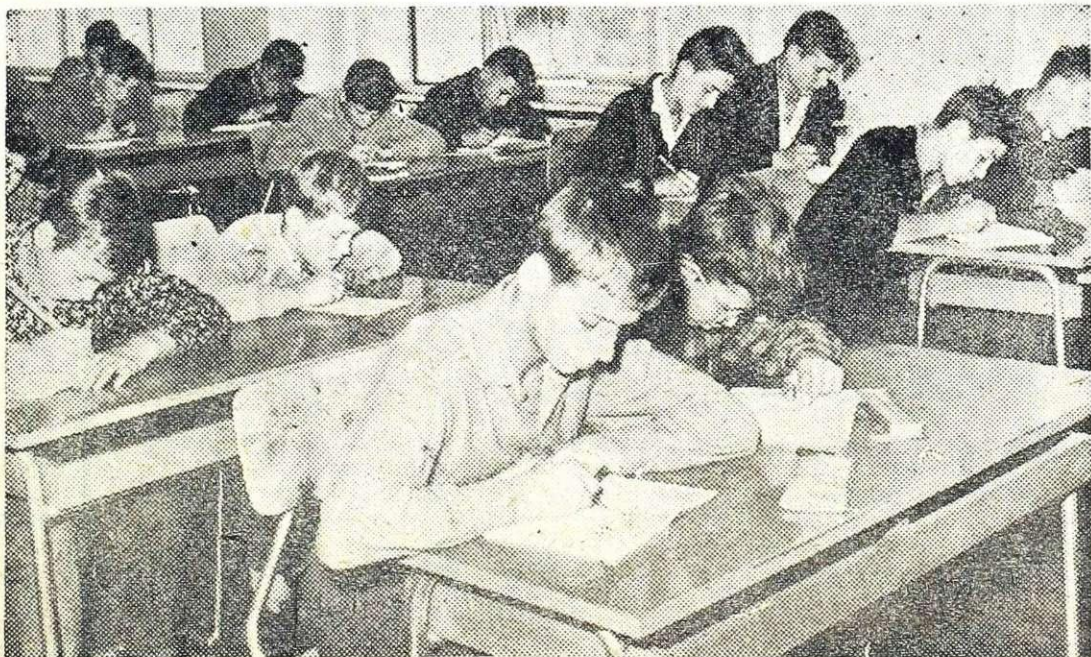
a) veliko število dobrih upravljalcev strojni naprav (strojev, valjavniških prog, peči, transportnih naprav itd.) v novih metalurških obratih.

b) veliko število vis strokovnih delavcev, skupin, vodij ekip v talurških in vzvalnih ratih.

c) veliko število vis strokovnih inženjerske razne metalurške procese.

Kot je že rečeno, mora lotno osebje k tiva Ž zarne dobiti kourano datno izobrazbo v sp njih, strokovnih ekonom političnih vpraš, ker le na tak način mogoč izvedba in prap funk niranje novih rav.

Vprašanje sture za

Naši bodoči strokovnjaki. Tako v učilnici pridobivajo nujno potrebno teoretično znanje

Krožne škarje zanje hl

Reportaža zobr

la zagotovljena
ra učencev te
mentov take
bil tehnik,
roleme in or-
rodne ali
Tam, kjer
le so priklju-
a, pa za vpis
agovne šole
gimnazije, teh-
a bi trajala
itirjeta. Ta šol-
mala tehnika,
bi za kon-
i pobna dela.
idam, da je
bni menije, s
a nogo sedaj
lju v šolstvu
Zar tega po-
ejo redakcijske-
a peh vpraša-
šir diskusijo,
ne prinesla
h njih miš-

Delovni dan v delavnici Železarske industrijske šole

Dante Jasnič, direktor kadrovskega sektorja

Spremeniti moramo odnos do metalurških poklicev

število visoko
delovnih, vodij
odgovor v me-
vzdrževalnih ob-

Učenec naše Železarske industrijske šole na svojem delovnem mestu

število visoko
konjorjev za
irski procese.
rečemo mora ce-
kova Žele-
konfirano do-
ževati v sploš-
nih ekonomsko
prah, ker bo na-
činomogočena
pravi funkcio-
h navi.
strukture zavo-

da ŽIC v odnosu na postavljene naloge je sledeče:

a) po sedanjih Pravilih zavoda je organizacija taka, da se izobraževalno delo odvija po naročilih Železarne in da je to delo točno določeno z naročili izobraževanja ter da bi v bistvu struktura zavoda ne vplivala na izvajanje nalog. Seveda je vprašanje samoiniciative in finančne odvisnosti lahko vzpodbudno ali pa ovira najbolj učinkovito delo.

b) problematika strukture zavoda se pokaže šele pri obravnavanju izobraževanja za zahteve komune Jesenice, kjer nastopajo nekoliko različna mišljenja glede kadrovskih potreb železarne in kadrovskih potreb odnosno zahtev državljanov po možnosti strokovnega izobraževanja na Jesenicah. Ti problemi terjajo razčiščevanje nekaterih načelnih vprašanj odnosov v strokovnem izobraževanju na Jesenicah.

Odgovor na prvo vprašanje:

a) Po dosedanjem sistemu izobraževanja nam je dajala šola kader z izučnim poklicem, ki jih potrebujemo v vzdrževalni dejavnosti podjetja in za naše delavnice. Večina kadra, ki je prišla s te šole, se je dobro uveljavila v procesu dela v podjetju, kar priča o dobri kakovosti šole.

Ze več let nazaj naša industrijska šola ne vzgaja več poklicev za metalurške obrate in prav tu bo treba spremeniti dosednji sistem izobraževanja. Šola se mora usmeriti tudi na vzgajanje metalurških poklicev. Ta zahteva ni lahka in postavlja pred šolo ter pred podjetje odgovorno nalogo: pripraviti vse potrebne programe in učne načrte. Če želimo doseči na tem področju vidne uspehe, je nujno, da poleg preusmeritve šole tudi prebivavci – predvsem starši na Jesenicah in okolici spremenimo naš odnos do metalurških poklicev. Našo mladino moramo usmerjati in ji svetovati, naj se odloči za metalurške poklice.

b) Srednja tehniška šola na Jesenicah nam daje predvsem srednji strokovni kader. Prva leta obstoja šole se je na šolo vpisoval kader z večletnim praktičnim delom v proizvodnji. Ta kader se je po zaključenem šolanju hitro in uspešno uveljavil na odgovornih mestih v procesu proizvodnje. Nekaj let sem pa se vedno bolj pogosto vpisuje v šolo kader brez prakse ali pa s krajšo dobo, predvsem v vzdrževanju. Ker je ostal program šole nespremenjen, opazamo, da ta kader nima vedno potrebne usposobljenosti za prevzem odgovornejših mest v proizvodni operativni.

Če izhajamo s stališča, da naj nam TSS daje potrebni kader za delovodje, potem bomo šole ugotovili, kako je nujno, da v program šole vključimo več operativnih znanj.

c) Oddelek za izobraževanje odraslih je do sedaj posloval predvsem kot organizator in izvajavec vrste dopolnilnih izobraževanj skozi razne seminarje, tečaje, predavanja itd.

Običajna pot je bila, da je obrat preko kadrovskega sektorja postavil zahtevo za dopolnilno izobraževanje. Vse ostalo je opravil ta oddelek. V oddelku so zaposleni inštruktorji za metode, medtem ko inštruktorjev za praktična znanja nimamo niti v obratih. V tem vidim eno od glavnih pomanjkljivosti dosedanjega sistema dela v oddelku. Zato sodim, da je zelo pozitivna odločitev oddelka, da začne z izobraževanjem inštruktorjev za praktična znanja, ki bodo delovali v obratih. Seminar za prvo grupo inštruktorjev se začne najpozneje do 20. 8.

Odgovor na drugo vprašanje:

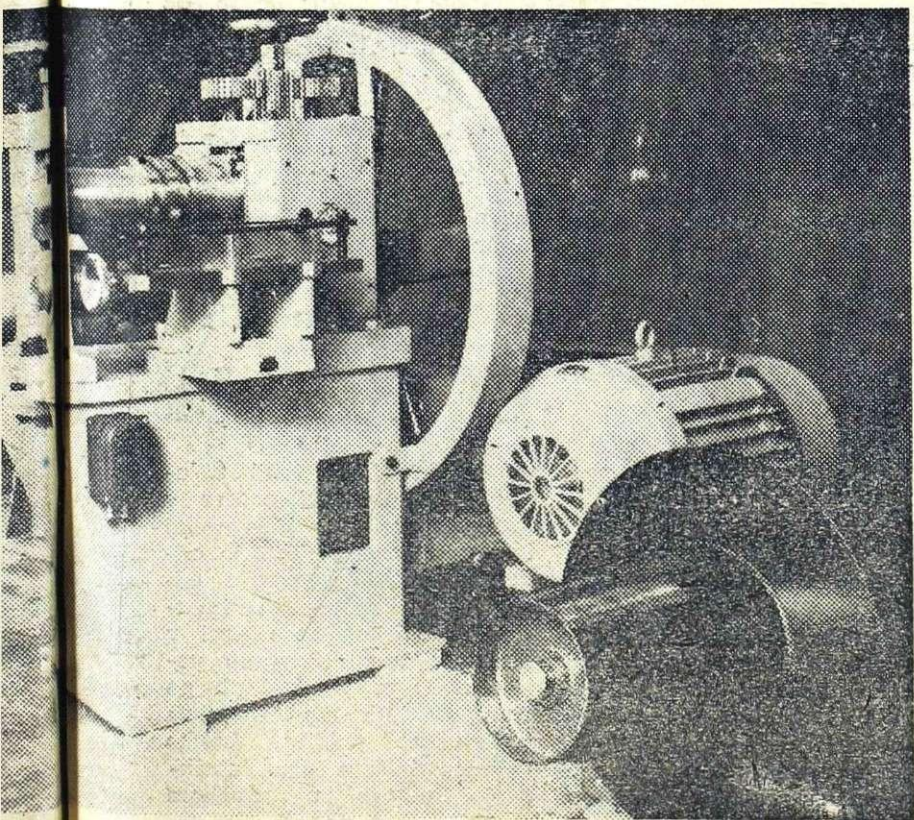
Program rekonstrukcije ne predvideva bistvene spremembe v številu zaposlenih, pač pa predvideva premik v strukturi kadra. Rekonstruirani obrati bodo imeli sodobno opremo. Procesi proizvodnje bodo mehanizirani, uvedena bo polavtomatizacija, posamezni procesi bodo popolnoma avtomatizirani. Te naprave bodo visoko produktivne in visoko vredne.

Tako procesi proizvodnje kakor tudi nove naprave bodo zahtevale ustrezen kader, in to v proizvodnji in v vzdrževanju. Če sem navedel, da program ne predvideva povečanja števila zaposlenih, postavlja pa pred nas zahtevo, da pravočasno usposobimo kader, ki bo kos prevzeti nove naprave, začeti na njih proizvajati in doseči v najkrajšem času predvidene storitve. Kader na ključnih mestih v procesu proizvodnje bo moral imeti znanje iz metalurgije in strojništva, elektrike in elektronike. To pa v bistvu pomeni, da bo moral tudi naš sistem izobraževanja menjati svoje programe in profile.

Ing. Vinko Gaber, preds. šol. odb. ŽIC

Sedanja in bodoča vloga ŽIC

Železarska industrijska metalurške stroke. Ustanovitelj vseh teh šol je bila železarna, ki si je tako hotela zagotoviti stalen dotok novih dobrih kadrov, kljub temu pa so kasneje te šole postale nekako samostojne, oziroma so prišle pod upravo občinskih oz. okrajnih prosvet- (Nadaljevanje na 8. strani)

re znanje hladno valjanih trakov — izdelek učencev ŽIS

ž izobraževanju nadaljujemo na 8. in 9. strani

Reportaža o izobraževanju

Sedanja in bodoča vloga ŽIC

(Nadaljevanje s 7. strani)
nih organov. Izobraževanje odraslih pa je vodil v železarni kadrovskega oddelka.

Ceprav so šole kot take dajale ustrezno programsko dober in številčno zadosten kader, pa program šol oziroma kadrovanje zaradi njihove samostojnosti ni ustrezal najbolj potrebam železarne. Poklicna šola je že pred desetimi leti opustila učenje valjavcev, žičarjev in industrijskih zidarjev, tipičnega metalurškega poklica topilca pa sploh ni imela v svojem programu. TSS je kadrovala slušatelje večinoma na prekvalifikacijski osnovi, saj so se vpisovali v glavnem ljudje kovinarskih ali celo elektrolurgije. Analiza zaposlenosti absolutno te šole pa kaže,

da se ti nočejo kasneje zaposliti v tipično metalurških obratih in je šola marsikateremu služila le za dosego naziva tehnika.

Leta 1960 je bil ustanovljen ŽIC, ki je povezoval poklicno šolo, TSS in oddelke za izobraževanje odraslih. Naloga centra je bila, da v svojih rednih šolah bolj prilagodi program potrebam železarne, poglavito delo centra pa je na oddelku za izobraževanje odraslih. V kratkem rečeno, naj bi poklicna šola učila res tudi metalurške poklice, ne pa samo tipične kovinarske. Njeni slušatelji morajo v zadnjem letu obvezno opravljati prakso v obratih železarne. Tehnična šola mora kadrovati take slušatelje in prilagoditi program tako, da bodo njeni absol-

venti bodoči operativno-delovodski kader. Železarna potrebuje tehnike dveh smeri, čiste metalurške in metalurško-vzdrževalne. Vse izobraževanje na delovnem mestu pa mora prevzeti oddelki za izobraževanje odraslih.

Dvoletno delo centra kaže, da dosedaj ni popolnoma zadovoljil postavljenim nalogam. Program učenja na poklicni in tehnični šoli se v bistvu ni menjal, delo oddelka za izobraževanje odraslih pa je še vedno omejeno v glavnem le na organizacijo tečajev. Odgovornost za to leži nemalo na vodstvu centra, ki

ni znalo vedno najti najboljšega sodelovanja z odgovornimi službami v železarni. Morda je slabost tudi v prevelikem poudarjanju samostojnosti centra. Center ne more biti ustanova, ki dela samo po naročilu, pač pa je vprašanje kadrov in sploh izobraževanja v železarni tudi njegova stvar. Zato je naloga njegovega vodstva, da samo razširja izobraževalno dejavnost in išče najboljše metode. V nasprotnem primeru bo center ostal le šolski center, ne pa center, kjer je glavni poudarek na izobraževanju odraslih na delovnem mestu.

Spričo rekonstrukcije in bodočega programa železarne, kjer je poudarek na kvaliteti, postajajo izobraževanje in kadri še važnejši. Razumljivo je, da je planiranje kadrov, določanje profilov itd., naloga kadrovske službe železarne, neposredno izobraževanje pa bo moral prevzeti center. Da bo delu kos, bo moral takoj prilagoditi programe v obeh šolah zahtevanim profilom, nujno pa tudi razširjati dejavnost oddelka za izobražbo odraslih. Z današnjo organizacijo in delom pa tem velikim nalogam ne bo kos.

Ing. Avgust Karba, obratovodja martinarne

Izobraževanje v obratih?

Prvo vprašanje je praktično razdeljeno na dva dela, ker je šolsko izobraževanje kadrov eno in izobraževanje v obratih drugo.

Znano je, da imamo na ŽIC dve šoli, ki izobražujeta strokovne kadre za potrebe naše železarne, to je TSS in ŽIS. Prav sedaj je mnogo govora o obeh šolah v zvezi z njihovo dejavnostjo in je njuna perspektiva sorazmerno jasna. Naloga TSS je, da vzgaja srednje strokovne metalurške kadre, vendar bo treba posvetiti več pozornosti izbiri kandidatov iz prakse, oziroma njihovi preusmeritvi med šolanjem. Zelo pogosto se dogaja, da se šolajo na tej šoli za metalurške tehnike kandidati, ki imajo strokovno popolnoma druge interese in gre pri tem le za pridobitev formalne šolske kvalifikacije. Zato bo treba skrbeti, da bo tisti, ki se bo odločil za to šolo, dejansko potem tudi dobil odgovarjajočo zaposlitev v metalurški stroki in da bo imel med šolanjem možnost se tudi praktično pripraviti na to. Poleg tega bi bile nujne tudi nekatere spremembe v učnem načrtu, ker je sedanji zastarel.

Glede ŽIS je tudi znano, da želimo vzgajati poleg vzdrževalnih oziroma kovinskih poklicev tudi metalurške. Na tem se tudi precej dela, vendar osebno smatram, da bodo pri izbiri kakor tudi praktičnem šolanju teh kadrov precejnejše težave, ki so nastopale tudi pred leti, ko so na tej šoli že vzgajali topilce, valjavce in druge metalurške poklice. Vendar treba se bo potruditi, da bi z določenimi prijemi te težave premagali.

Glede izobraževanja odraslih je bilo tudi že mnogo polemike. Dejstvo je, da je v sedanji situaciji to najbolj nujna zadeva, ker starejši kadri odhajajo v pokoj in jih nadomestujejo mlajši, ki imajo sicer nekaj izkušenj, vendar so praktično brez najnujnejših teoretičnih osnov. Zato bo treba začeti z intenzivnim izobraževanjem v obratih in lahko rečem, da so priprave že v polnem teku

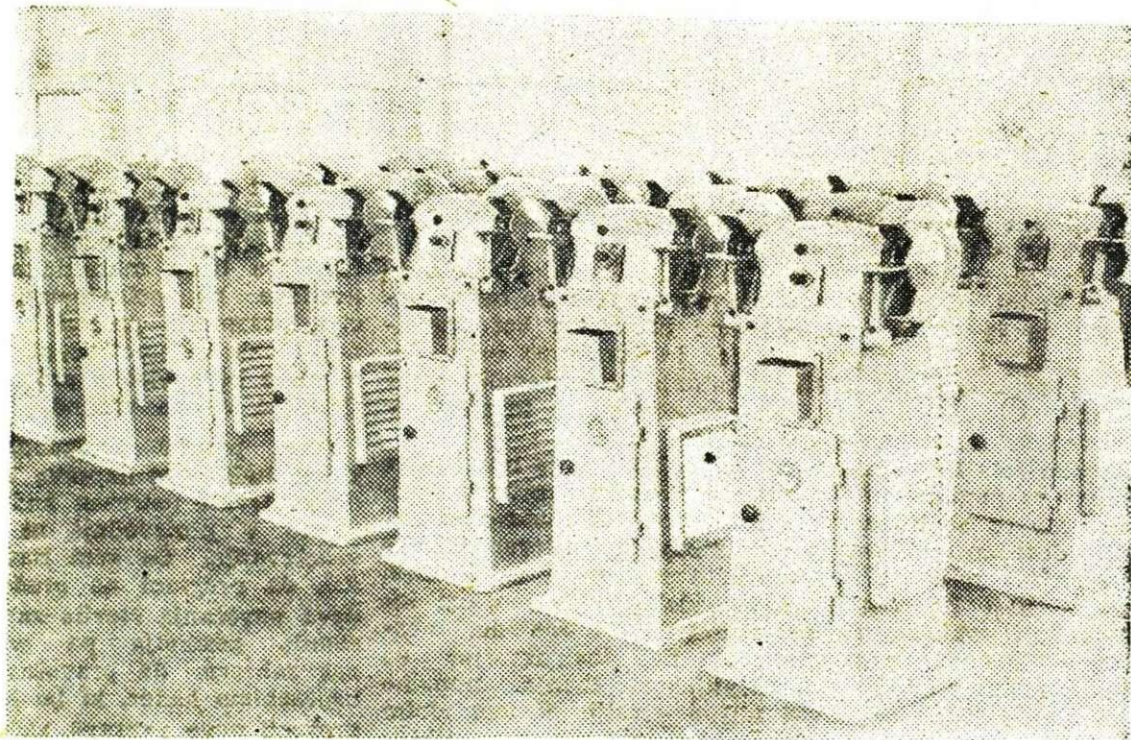
tako za martinarno kakor tudi za nekatere druge obrate. V tej smeri se je naš ŽIC v zadnjem času le nekoliko razgibal in upajmo, da bo stvar stekla.

Na drugo vprašanje lahko odgovorim to, da je logično in nujno, vzporedno z izvedbo rekonstrukcije pripravljati tudi odgovarjajoče kadre. Pri tem bo lahko ŽIC odigral zelo važno vlogo in zdi se mi, da ga bo treba ne samo zaradi potrebe po kadrih v zvezi z rekonstrukcijo, temveč tudi zaradi splošnih potreb kadrovske okrepitve in morda spremenitvi tudi njegove strukture. Res je namreč to, da če ne bo na razpolago odgovarjajočih in kvalitetnih kadrov za to dejavnost ŽIC, nam vse kritiziranje nič ne pomaga. Kajti brez potrebnih kadrov je še tako lepo zamišljena izobraževalna dejavnost nemogoča. Pri tem je važno še to, da bo morala dobiti ta dejavnost tudi v strokovnem oziru neko veljavo, kajti v stimulativen jo že ima, tako da se je ne bo podcenjevalo in smatralo za manjvredno, kajti brez odgovarjajočih strokovno izobraženih kadrov ni napredka v proizvodnji.

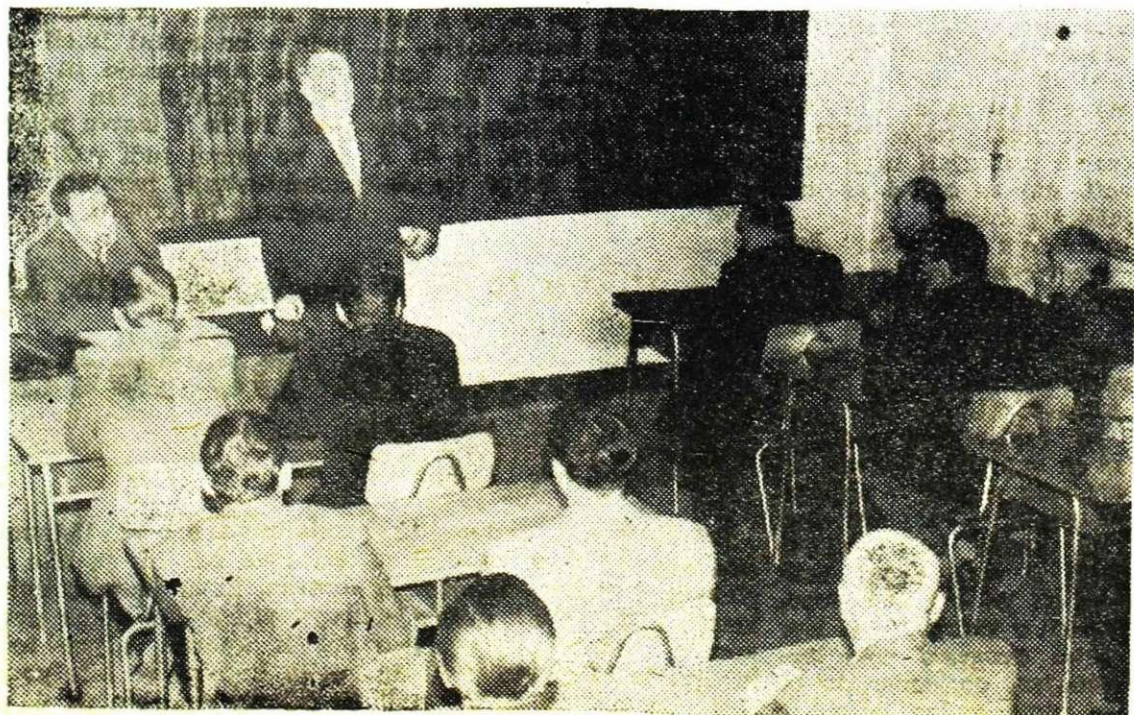
Zdravko Črv,

O doseda

Vse doslej je imel Železarski industrijski center v svojem sestavu Železarsko industrijsko šolo, TSS in oddelke za izobraževanje odraslih. V Železarski industrijski šoli so se učenci v glavnem izučili strojnih poklicev. Le v prvih letih po vojni sta bila dva letnika za metalurške poklice. Lahko trdimo, da sta oba letnika svojo nalogo z uspehom opravila. Žal pa od teh delavcev metalurški obrati ničesar nimajo, saj si je vsak čimprej poiskal drugo delovno mesto, ki je ustrezalo nje-

Brusilni stroji, ki so bili izdelani v železarski industrijski šoli

Tudi v žični valjarni so imeli že več uspešnih tečajev za izpopolnjevanje

Zavarovance moramo seznaniti z novimi spremembami na področju socialnega zavarovanja

V zvezi s sprejetim zakonom o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja in zakonom o zdravstvenem zavarovanju bodo morale sindikalne organizacije ter samoupravni organi v komuni opraviti zelo važne in odgovorne naloge. Gre namreč za to, da v slehernem kolektivu seznanimo zavarovance z novimi spremembami in celotno reformo na področju socialnega zavarovanja.

Da bi s tolmačenjem novih sprememb čimprej začeli, je Občinski sindikalni svet na razširjenem posvetu 26. julija 1962 s predsedniki sindikalnih podružnic izdal vsa potrebna navodila in materiale z namenom, da jih člani odbora dobro proučijo in s pomočjo Delavske univerze organizirajo kolektivna tolmačenja v ekonomskih enotah in obratih.

V izdelavi so že analize dosedanje politike trošenja sredstev zdravstvenega zavarovanja na osnovi položaja podjetja in v sklopu panog oziroma vej gospodarstva, kakor tudi analize v zvezi z izostanki z dela, preventivno politiko ter objektivnimi in subjektivnimi činitelji, ki so doslej vplivali na gibanje in stroške socialnega zavarovanja ter raven zdravstvenega stanja zavarovancev.

Posebno pozornost bomo morali posvetiti zdravstvenim ustanovam in njihovem položaju, dosednji ravni cen in vsklajevanju njihovega poslovanja ter njihovih materialnih zahtev v okviru dohodkov, ki jih lahko pričakujemo v komuni. Pregledati bomo morali tudi politiko njihovega nadaljnega razvoja.

Določanje dodatnega in izrednega prispevka je tudi vprašanje neposredne aktivnosti sindikatov, ker bo politika odrejanja teh stopenj neposredno vplivala na izenačevanje pogojev in gibanje standarda delavcev. V zvezi z gibanjem izostankov z dela zaradi bolezni in poškodb bo treba analizirati vzroke in se dogovoriti za potrebne akcije pri odpravljanju teh izostankov. Sindikalne organizacije naj za to

delo zainteresirajo vse subjektivne sile v kolektivu in še posebej strokovne službe, ki se ukvarjajo s problemi, zainteresirati pa bo treba tudi službe higiensko-tehnične varnosti, psihologe, kadrovske službe, službe družbene prehrane itd.

To pomembno akcijo bo treba izvesti vzporedno s proučevanjem potreb kolektivov in možnostmi skladov, ki bodo formirani za nove obveznosti gospodarskih organizacij in ustanov glede izvajanja zdravstvenega zavarovanja. Začeti bo treba z izdelavo dolgoročnih načrtov za saniranje pomanjkljivosti o pogojih dela in drugih vzrokov, ki vodijo do velikih izostankov z dela, ali do povečanega števila invalidskih upokojitev.

Skladno z razvojem ekonomskih enot in sistemom delitve dohodka bo treba pregledati potrebo po decentralizaciji posebnih skladov, ki bodo formirani v organizacijah. Treba bo tudi ugotoviti, ali bodo ekonomske enote v zadostni meri rizične skupnosti, ali pa bo treba v kolektivih organizirati posebne sisteme za kritje objektivnih rizikov. Še posebej bo treba pregledati možnosti

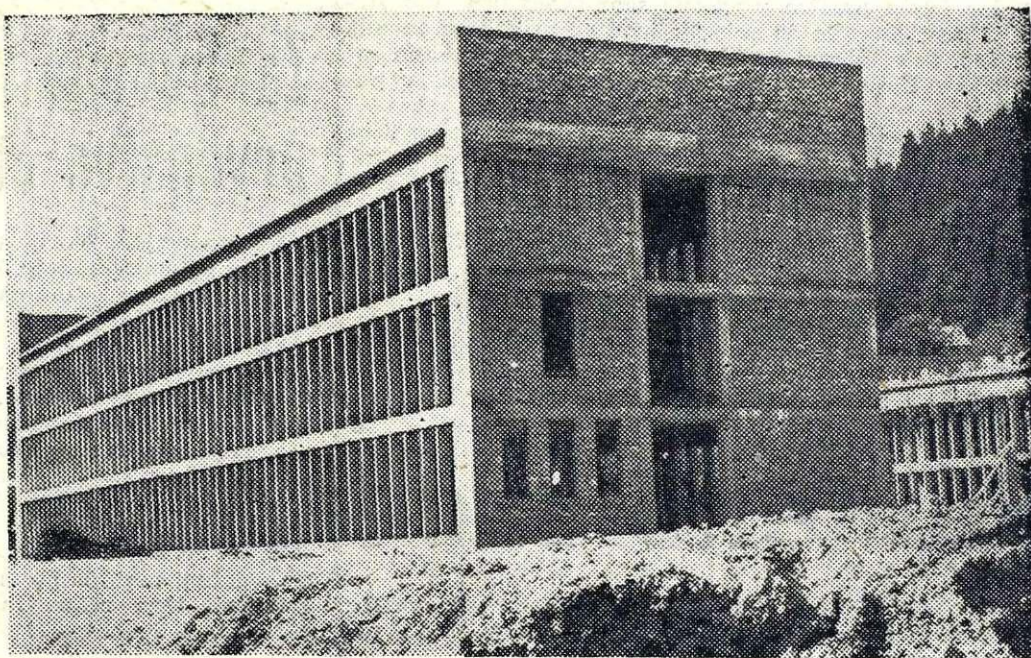
uvedbe razširjenega zavarovanja in ugotoviti želje zavarovancev ter koristnost uvedbe posameznih novih oblik zaščite.

Kolektivi morajo preko svojih organov upravljanja vsestransko sodelovati pri sprejemanju aktov komunalne skupnosti, s katerimi bo določena raven nekaterih pravic in način izkoriščanja pravic zdravstvenega zavarovanja.

Sindikalne organizacije bodo morale ob volitvah novih komunalnih skupščin razvijati živo politično aktivnost in analizirati pojave v kolektivih ter položaje podjetij v odnosu na veje in grupacije in ostale kolektive v komuni. Iz vsega tega je razvidno, da bodo organi v komuni, predvsem pa subjektivni faktorji v kolektivih, imeli resne in odgovorne naloge. Ugotovljeno je, da

sindikalne organizacije doslej niso dovolj resno pristopile k reševanju svojih nalog, čeprav zavarovanci želijo in se zanimajo za te spremembe ter se zavedajo svojih dolžnosti in pravic, ki jim pripadajo. Zato je razumljivo, da se hočejo z novostmi na področju socialnega in zdravstvenega zavarovanja tudi seznaniti.

Zdravko Anderle

Nov zdravstveni dom, ki ga gradijo na Plavžu, bo kmalu dograjen

Za zaključek praznovanja uspel koncert

V soboto zvečer so na Hrušici zaključili s praznovanjem v počastitev občinskega praznika in 20. obletnice ustrelitve talcev na Belem polju. Prireditve, ki so se vrstile skozi en mesec domala vsakodnevno, so bile skrbno pripravljene in kvalitetne, pa tudi zgodovinsko važne, saj je dobila Hrušica v okviru

letošnjega praznovanja prepotrebni kulturni dom. Le-ta je v ponos vsem Hruščanom, saj so ga zgradili z lastnimi žulji in je najlepši dom v vsej jeseniški občini. Zaključno prireditev je pripravila Svoboda Hrušica, ki je priredila zelo uspel glasbeni večer. Program so izvajali mešani pevski zbor, godba na pihala, orkester, instrumentalni trio in instrumentalni kvartet ter solistka Rina Brunova. Nastopajoči so bili deležni zasluzenega priznanja, saj tako kvalitetnega koncerta Hruščani še niso pripravili. Posebno je navdušila Švabova pesem »Dobro jutro«, ki jo je zapel mešani zbor ob spremljavi orkestra ter solistka Rina Brunova, ki je zapela ob spremljavi orkestra Šubertovo sere-nado. Če upoštevamo, da je bilo vseh nastopajočih 75, potem moramo reči, da je na Hrušici glasbena dejavnost močno razvita in bo s pridobitvijo novega doma z velikim odrom in izredno akustično dvorano še napredovala. Vsi nastopajoči, ki so vložili v študij ogromno truda, predvsem pa strokovni vodje posameznih ansamblov, kakor Janko Kavalar, Stefan Pre-

želj in Jože Zajc, zaslužijo polno priznanje. Med poslušavci, ki so dvorano polno napolnili, je bil tudi podpredsednik ObLO Jesenice, tova, Franc Gašperin. Prav bi bilo, da bi program ponovili tudi ob zaključku delovnih akcij mladinskih delovnih brigad. Z zaključnim in uspelim koncertom so Hruščani dostojno zaključili letošnje praznovanje krajevnega praznika, ki je bilo združeno z občinskim praznikom. Želimo, da bi v domu, na katerega so lahko ponosni, še prirejali podobne prireditve, obenem pa naj bi dom služil tudi za razna gostovanja domačih in tujih kulturnih ansamblov.

Polde Uлага

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru prometnega oddelka se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela v času moje dvomesečne bolezni.

Marija Klinar

obratovodja Javornika I

njem izobraževanju odraslih

govni izobrazbi. Seveda so bile pri tem tudi nelogičnosti. Vsak učenec, ki je imel voljo, da se nekaj nauči, je moral v obratu delati prav tako kot ostali delavci, samo z razliko, da so bili njegovi prejemki desetkrat manjši.

Absolventi TSS prvih letnikov so se v praksi zelo dobro pokazali, predvsem zato, ker so prišli v šolo že z določenimi praktičnimi izkušnjami in so že bili vsaj kvalificirani delavci, dočim se sedanji letniki v glavnem rekrutirajo za kontrolorje

OTK. Menim, da je bila prvotna oblika za naše podjetje precej boljša.

Izobraževanje odraslih je v praksi šele v zadnjem času. Moram reči, da je to že dolgoletna potreba in da je bilo dosedanje delo na tem področju zelo uspešno.

S predvideno rekonstrukcijo bomo v glavnem potrebovali ključavničarje in električarje, v določeni meri pa tudi priučene delavce. Prvi skupini bo treba njihov program učenja povečati tako, da bodo imeli tudi metalur-

ške predmete, v kolikor pa programi te predmete že vsebujejo, jih bo treba razširiti. Za kader na vodilnih mestih pa bo treba usposobiti ljudi iz prakse. Ko govorimo o vodilnih mestih, ne mislim samo na obratovodstva, temveč tudi na mojstre in prve delavce pri posameznih agregatih.

Menim, da bo ŽIC s svojo prizadevnostjo svojo nalogo izpolnil, dobro pa bi bilo, če bi v svoje vrste sprejeli tudi nekaj strokovnjakov iz prakse, ki bi jim pomagali pri sestavljanju programov.

»Zakaj ne začno?« je vprašal Gorjan s slabotnim glasom. Nista mogla razumeti, da ne splavajo na nebo nemške rakete. Kadarkoli se je v minulih nočeh v ostenju kaj zganilo, vselej so Nemci svetili in streljali. Mir ju je presenečal bolj, kakor če bi bili zalajali minometi. Nista vedela, da stoji pod njima dvajset nemških policistov, ki jih vodi človek z dokaj izostrenim čutom za dogajanja v gorah in da je ta človek brez raket in minometalcev popolnoma pravilno presodil, kaj se dogaja v drči.

Martin je čutil dolžnost ostati živ in dohiteti tovariše, saj jim je bil komisar. Mnogo let je bil že komunist in pol življenja je veroval v boljši svet. Gorjan je bil pa reven kmet. Nikoli ni stradal, a razkošje mu je bilo enako tuje kot Martinu. Naslonil se je na Martina in počasi lezel na kup. Jela sta se zavedati svojega položaja. Martin je čutil dolžnost za Gorjana in vse tovariše. Gorjan pa se je začel poslavljati od življenja.

»Nič se ne gane in vse okrog zmrzuje. Zdi se mi, da bom ostal kar tu, Martin. Ti pojdi za tovariši, mene bodo pa pomladne odjuge sprožile s skal, na katere bom primrznil. Takrat pridite pome! Tu doli me pokopljite in zapojte mi!«

Gorjan je čutil, da mora spraviti Martina dalje. Zato mu je prigovarjal, naj gre. Vedel je, da mora biti komisar pri svojih tovariših, ko pridejo v Zavrh ali pa mora skupaj z njimi primrzni na srežasti sneg.

»Jaz imam pravico pričakati sam svojo uro. Vse življenje sem bil sam in šele tu med tovariši sem začutil družino. Šele tu sem prekinil svoje nad petdesetletno samotarsko življenje, ki je bilo vaščanom večkrat v posmeh.«

Močnejše se je oklenil Martina, a tedaj je bil že na tleh. Ždel je zviti na kup s podvitimi nogami. Martin ga ni mogel obdržati. Sedel je v sneg in se naslonil obenj.

Ko je Gorjan skušal Martina stresti, se mu je zdelo, da trese skalo in da v komisarjevem telesu ni več življenja. Bilo je trdo in ledeno.

»Dohiti jih, Martin in skupaj pojdite v Zavrh! Onkraj drče ni več previsov. Nikamor več ne morete zdrkniti. Po položnih pobočjih boste prišli na greben. Pazi, da ne zgriji kdo čez!«

Peter Skalar:

Ranjeno srce

Tudi pred Gorjanovimi očmi je začel vstajati privid do slemena v sneg zakopanih staj, ki naj bi čez uro ali kaj nudile zavetje tovarišem.

»Nemci vas bodo iskali na Kalu, ki je bolj skrit. Ne bo jim prišlo na um, da smo se umaknili v Zavrh. Preveč prepadnega sveta je med položaji, na katerih smo se bili, in planina je premalo dostopna. Morda bodo stikali po bohinjskih vaseh na obronkih gozdov, ali v planinah pod Triglavom. V Zavrh jih ne bo in vi morate tja, Martin!«

Zleknil se je na sneg in iztegnil noge od sebe. Kljub temu, da je ležal na ostrem kamnu, se mu je zdelo, da počiva na mehki pernici. Z roko je skušal otajati Martinove lase, ki so zmrzli moleli daleč izpod klobuka. S težavo se je obrnil na bok in se zazrl v komisarjeve ledene oči. Pred nočjo so bile živahne, temne in prodorne. V njih je odsevalo mnogo prestanega trpljenja, zdaj pa so bile spokojne, napol zaprte in medle.

Gorjan se je zbral, se še malo privzdignil na boku in potresel Martina za obraz. Jel ga je prositi:

»Pojdi, dvigni se! Moraš dalje. Saj pridem kmalu za teboj. Samo malo počijem.«

Martin se je sunkovito zdramil iz odrevenelosti, ki se ga je jela polasčati, ko je zdrknil ob Gorjanu na sneg. Stresel se je in se skušal vzpeti na noge. Kmalu mu je uspelo, da je pokleknil. Čisto blizu sta si bila z obrazoma in komisar je zašepetal:

»Pojdiva Gorjan! Z menoj greš. Pomagala si bova. Dohitiva jih.«

»Le pojdi, Martin in pusti me! Jaz sem prišel dovolj daleč.«

Ob teh besedah se je Martin ovedel smisla prejšnjih Gorjanovih besed. »Saj mi je pravil, da bo ostal tu in naj ga pridemo pomladi pokopat,« se je osveščal. »Kaj bi to, Gorjan? Z mano greš. Oba greva.« Skušal ga je dvigniti, a njegov napor je bil brez uspeha.

»Tak pojdi no, Gorjan, pomagal ti bom,« je rekel, ko je spet zdrknil k njemu na sneg.

»Ne morem. Prišel sem do kraja, Martin...«

»Dvigni se! Vstani! Pohiteti morava, tovariši so že daleč spredaj.« Gorjanovo otrplo telo se je upiralo in Martin ga ni mogel spraviti pokonci. Komaj slišni, v raztrganih stavih je še nekajkrat zašepetal, naj ga pusti in naj sam odide za tovariši.

Ko je Martin sprevidel, da ga ne bo spravil v tih na noge, je kleknil nadenj in mu zašepetal ob obrazu:

Jeseniški svobodaši želi uspehe tudi v Italiji

Gostovanju ansambla narodnih plesov Svobode »Tone Čufar« Jesenice na Koroškem, o katerem smo že poročali, je sledilo v sredo, 15. avgusta gostovanje istega ansambla in komornega zbora v Trbižu v Italiji. Na tradicionalnem prazniku, ki po staja zadnja leta že mednarodni praznik so poleg Jeseničanov nastopili tudi kulturniki iz Avstrije in Furlanije. Medtem ko je bil nastop koroških pevcev na predvečer, so nastopili Jeseničani in Furlanci v sredo popoldne in zvečer.

Ze ob prihodu v Trbiž je bilo opaziti praznično razpoloženje in poleg domačinov številno občinstvo iz oddaljenih krajev, pa tudi iz Avstrije in Jugoslavije. Na glavnem trgu, kjer je bil oder za nastopajoče, se je zbralo več tisoč poslušavcev oz. gledavcev. Bali smo se, da nastop komornega zbora ne bo imel efekta. Bilo pa je nasprotno. Čim se je zbor postavil na oder, je zavladala na trgu popolna tišina, odlično ozvočenje pa je omogočilo poslušanje slovenskih narodnih in umetnih pesmi tujih narodov tudi najodda-

ljenejšim poslušavcem. Navdušenje poslušavcev se je stopnjevalo od pesmi do pesmi. Največjega aplavza pa je bila deležna zborna pesem iz Verdijeve opere »Nabucco«, ki so jo morali Jeseničani ponoviti. Vmesni del popoldanske prireditve so izpopolnili pevci in plesavci iz Furlanije. Tudi ti so bili deležni za furlanske pesmi in plese zasluženega priznanja.

Na večerni prireditvi se je še številnejšim gledavcem predstavil jeseniški ansambel narodnih plesov z jugoslovanskimi narodnimi plesi in posebno navdušil z gorenjskimi plesi. Priznanje, ki so ga bili deležni jeseniški folkloristi to pot v Italiji, vsekakor dokazuje, da se uvrščajo med naše najboljše folklorne skupine. Tudi večerni nastop so dopolnili simpatični Furlanci z nekaj plesi. Na željo okrog pettisoč gledavcev pa sta morala nastopiti na večerni prireditvi oba zbora z Verdijevo »Nabucco«. Čeprav so peli Jeseničani slovensko in Furlanci italijansko, je bil dosežen tak uspeh, da so morali pesem tudi tokrat ponoviti. Na željo občinstva pa jo je moral drugič dirigirati jeseniški pevovodja. Uspeh jeseniških Svobodašev na gostovanju v Trbižu je bil nepričakovan. Poleg komornega zbora in ansambla narodnih plesov sta navdušila tudi instrumentalni kvartet in vokalni trio. Ponovno vabilo v Trbiž ter vabilo v Furlanijo in celo v Bari najlepše pričajo o doseženem uspehu, ki ni v poнос le jeseniški Svobodi in Jesenicam, marveč vsej Gorenjski in Sloveniji oziroma Jugoslaviji, ki so jo nastopajoči na prireditvi zastopali.

Zaključeno je 16. žensko prvenstvo Jugoslavije

V ponedeljek 20. avgusta je bilo odigrano zadnje kolo XVI. ženskega šahovskega šampionata FLRJ, ki je potekal na Jesenicah od 1. avgusta dalje. Igravke so prikazale lep in kvaliteten šah, zato lahko upravičeno trdimo, da je bilo letošnje prvenstvo eno najmočnejših v zgodovini jugoslovanskega ženskega šaha. Naključje je hotelo, da so bili z žrebom tako določeni pari, da do predzadnjega kola nismo mogli sklepati, katera igravka bo

ki želji, da mora igro dobiti, s Kureševu nesrečno izgubila. Končni vrstni red je naslednji: Lazarevič 11,5, V. Nedeljković 11, Stadler 10, Piberl 9,5, K. Jovanović in Kitonić 9, Jocić in Liljak 8,5, Miličić in Čanji 8, Kureš 7,5, Pongrac 7, Nagy 6,5, Z. Nedeljković 3,5, Mileusnić 2,5 in Lakčević 0 točk.

Prvi dve igravki bosta zastopali Jugoslavijo na konškem turnirju za prvenstvo sveta. Jeseničanka Pongracova si je pa z dobro igro priborila naslov mojstrskega kandidata. Prireditelj XVI. šahovskega šampionata, Šahovsko društvo Jesenice, je organiziralo v prostih dneh tri izlete. Prvega preko Bleda v Bohinj s povratkom preko Pokljuke, drugega čez Vršič v Trento in tretjega z žičnico na Vitranc. Igravke so bile navdušene nad naravnimi lepotami in so brez izjeme izjavile, da je bila organizacija XVI. šampionata v pravih rokah.

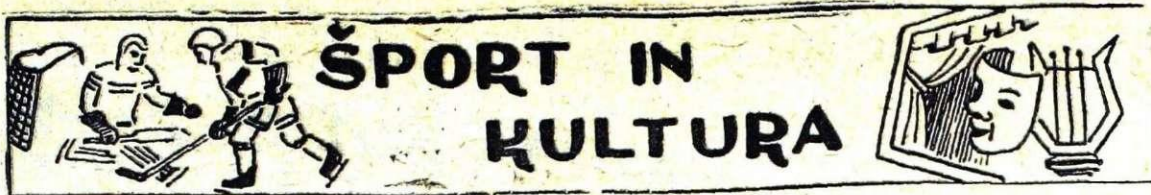
Š A H

postala nova prvakinja. Neposredni kandidatki za prvo mesto inž. Vera Nedeljković in Milunka Lazarevič sta se sestali šele v zadnjem kolu in čeprav je Nedeljkovićeva igro dobila, je ostala za pol točke za Lazarevičevu. Nedeljkovićeva je namreč v predzadnjem kolu v preveliki

Udeleženke 16. šahovskega šampionata FLRJ na nedeljskem izletu

Lepi uspehi plavalne šole

Na željo staršev je organiziral plavalni klub Jesenice v začetku avgusta plavalno šolo za začetnike, ki jo obiskuje 20 pionirjev in pionirk. Plavalni učitelj Dušan Mulej daje vsako dopoldne začetnikom osnove plavanja, popoldne pa ima treninge za tiste, ki že znajo plavati. S plavalno šolo in uvedenimi treningi bo le dokončno krenil z mrtve točke plavalni šport, na katerega Jeseničani zaenkrat še ne moremo biti ponosni, čeprav smo lahko ponosni na odprto kopališče olimpijskih izmer. Prvi uspehi letošnje plavalne šole in plavalnih treningov bodo

vidni že na zaključni prireditvi.
Polde Ulaga

ZAHVALA

Vsem, ki so nam kakorkoli pomagali pri izvedbi XVI. ženskega šahovskega prvenstva Jugoslavije, predvsem ObLO Jesenice za sprejem in darilo, predstavnicam družbenih organizacij in Občinskemu sindikalnemu svetu tako za organiziran sestanek z igravkami, Železarni Jesenice in občinski športni zvezi za darila ter vsem ostalim iskrena hvala.

Šahovsko društvo Jesenice

Otrinova in ekipa mladincev republiška prvaka

Od 9. do 12. avgusta je bilo v Ljubljani republiško strelsko prvenstvo, kjer so nastopale ekipe in posamezniki. — Letos so prvič nastopale občinske ekipe, za razliko od prejšnjih let, ko so sodelovale samo okrajne ekipe. — ObSO Jesenice sta zastopali na prvenstvu ekipi mladincev in članic.

Konkurenca je bila med posamezniki, kakor tudi med ekipami, zelo močna, saj so bili med tekmovalci republiški in državni reprezentanti. Težko je bilo predvidevati uvrstitev ekip na prvenstvu zaradi letošnje spremembe. Zato so nas mladinci prijetno presenetili. Ekipa v sestavi Janez Otrin, Edi Dobravc, Janez Dobravc in Vili Kordež je postala republiški prvak in postavila nov republiški rekord s 1900 krogi, z MK puško serijske izdelave v trostavu.

Republiški prvak pa je tudi Vera Otrin, ki je z 811 krogi z MK puško proste izbire v trostavu med članicami osvojila prvo mesto. Zasedla je z isto puško v olimpijskem matchu drugo mesto s 552 krogi in med 17 članicami zopet osvojila drugo mesto z MK puško serijske proizvodnje s 485 krogi. V tej disciplini je Majda Kralj osvojila 5. mesto s 469 krogi.

Da pa je bil uspeh še večji, je član mladinske ekipe Janez Otrin izenačil novi republiški rekord, dosežen na letošnjem republiškem prvenstvu z MK puško serijske izdelave in zasedel drugo mesto s 510 krogi. Zagotovil si je tudi drugo mesto z MK puško proste izbire s 799 krogi.

S temi uspehi so strelci dokazali, da so sredstva, ki jih daje skupnost za razvoj

tega športa, pravilno naložena.

Upamo, da nas bodo ekipa mladincev, kakor tudi posamezniki, na državnem strelskem prvenstvu v Zagrebu od 24. do 30. avgusta častno zastopali in jim v imenu vseh želimo mnogo uspeha.

Personalne vesti

Personalne vesti od 1. do 15. avgusta 1962:

23 sprejetih delavcev, 45 obračunanih delavcev, 3 spre-

ZDA — V letu 1961 so v ZDA predelali 1,5 milijona ton manganove rude, iz katere so proizvedli 658.000 ton feromangana.

NIZOZEMSKA — V železarni Koninklijke Nederlandse Hoogovens en Staalfabriken N. V. Ijmunden obratuje velika jeklarna za žilavljenje s kisikom, ki ima tri konvertorje, od katerih ima vsak zmogljivost 100 ton.

jeji uslužbenci in 3 obračunani uslužbenci.

UPOKOJENI SO BILI NASLEDNJI DOLGOLETNI SODELAVCI:

AMALIJA BALANČ, 1914, šamotarna — v ŽJ 22 let; LOVRO BLAZIN, 1907, transport — v ŽJ 16 let; MARTIN HUMAR, 1914, valjarna 2400 — v ŽJ 15 let; FRANC KOREN, 1900, valjarna 2400 — v ŽJ 18 let; AVGUST MARKELJ, 1907, promet — v ŽJ 40 let; IGNAC MOČNIK, 1906, Javornik I — v ŽJ 15 let in pol; JOŽE OBLAK, 1911, toplotna energija — v ŽJ 18 let in pol; ŠTEFAN PODGORŠEK, 1904, Javor-

nik II — v ŽJ 27 let; ANGE-LA REKAR, 1912, strugarna valjev — v ŽJ 15 let; LEOPOLD SLAMNIK, 1905, Javornik II — v ŽJ 37 let; IGNAC SMOLEJ, 1907, cevalna — v ŽJ 34 let in pol; ANTONIJA STRAZIŠAR, 1911, komunalni oddelok — v ŽJ 15 let; LEOPOLD ŠUSTAR, 1906, mehanična delavnica — v ŽJ 22 let in pol; IVAN VIDMAR, 1907, martinarna — v ŽJ 39 let; FRANC ZALOKAR, 1903, Javornik II — v ŽJ 32 let in MARIJA STANA, 1914, uprava osnovnih sredstev — v ŽJ 8 let in pol.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali zasluženi pokoj!

železarski
GLOBUS

SEVERNI VIETNAM — 80 km severno od Hanoja bodo zgradili novo železarno, ki bo v letih 1966/1967 proizvajala 200.000 ton jekla. V bližini lokacije za to železarno so nahajališča železne rude in premoga.

GRČIJA — V bližini Aten gradi zahodnonemško podjetje Dingler prvi plavž v Grčiji. Dograjen bo do konca letošnjega leta.

FRANCIJA — V letu 1961 je Francija izvozila 4,5 milijonov ton raznih železarskih izdelkov, kar je za preko 300.000 ton več kot v l. 1960.

INDIJA — Indijska državna trgovska družba je sklenila z Japonsko trgovinsko pogodbo za dobavo 12 milijonov ton železne rude do leta 1968.

ZAHVALA

Ob nenadni in bridki izgubi dragega moža in očeta

VIKTORJA KIRŠNERJA

se zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani. Še posebej se zahvaljujemo dr. Rosensteinovi, ki ga je zdravila med dolgotrajno boleznijo in ostalim zdravnikom, ki so mu nudili vso pomoč.

Zahvaljujemo se sosedom, predvsem pa tov. Mahnetovi, družinam Dolinšek, Jekler in Klavžar za požrtvovalno pomoč in vsem, ki so dragega pokojnika spremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala organizaciji ZB NOV in SZDL terena Podmežaklja, godbenikom in pevcem ter govornikom tov. Beravs, Gasarju in Mraku za poslovilne besede ob odprtem grobu. Prav tako se zahvaljujemo vsem darovalcem cvetja in vencev in terenu Podmežaklja za denarno pomoč.

Zalujoči: žena Marija, hčerki Lojzka in Majda z družinama.

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše nepozabne mame, stare mame

MARIJE VALJAVEC

se zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, pomagali in jo spremili na njeni zadnji poti.

Posebno zahvalo smo dolžni upravniku in strežnemu osebju doma »dr. Franca Berglja« ter osebju bolnice na Jesenicah za skrb in nego v času njene bolezni. Zahvaljujemo se sosedom, prijateljem in znancem za poklonjeno cvetje in sočustvanje, godbenikom pa za žalostinke ob odprtem grobu.

Zalujoči: sin Janez z ženo, hčerka Marica z družino in sin Radko z družino.

Iz naše preteklosti

Pred kratkim smo objavili sliko železarjev iz leta 1897. Tudi današnja slika je toliko stara in predstavlja takratni kolektiv zavijalnice

Ali je za Jeseničane Jelsa na Hvaru res predaleč za letovanje?

Med turistične kraje na Jadranu, ki nimajo le vina, marveč tudi dovolj pitne vode, spada Jelsa na otoku Hvaru. V glavni sezoni je tako zasedena, da prideta na vsakega domačina po dva turista. Govoriti o gostoljubnosti domačinov, ki iščejo samo način, kako najbolj ustreči gostu, bi bilo odveč. Le-to uživajo Slovenci, ki so na Jelsi najbolj priljubljeni gostje. V glavni sezoni je Jelsa pravcato mravljišče ljudi vseh narodnosti, med katerimi se zadnja leta vse bolj uveljavljajo Slovenci. Koncertno in plesno godbo sestavljajo Slovenci. Železničarji iz Maribora imajo v najemu stavbo s kapaciteto za 50 gostov. V hotelu, depandansi in privatnih hišah naletiš mimogrede na Slovence.

Jelsa s klimo južnega Jadrana, z odličnimi plažami, edinstvenimi parki s tropskimi in subtropskimi rastlinami, borovimi in figovimi gozdiči, nepreglednimi vinogradi itd., ima poleg naravnih lepot tudi vrsto zgodovinskih znamenitosti, pred-

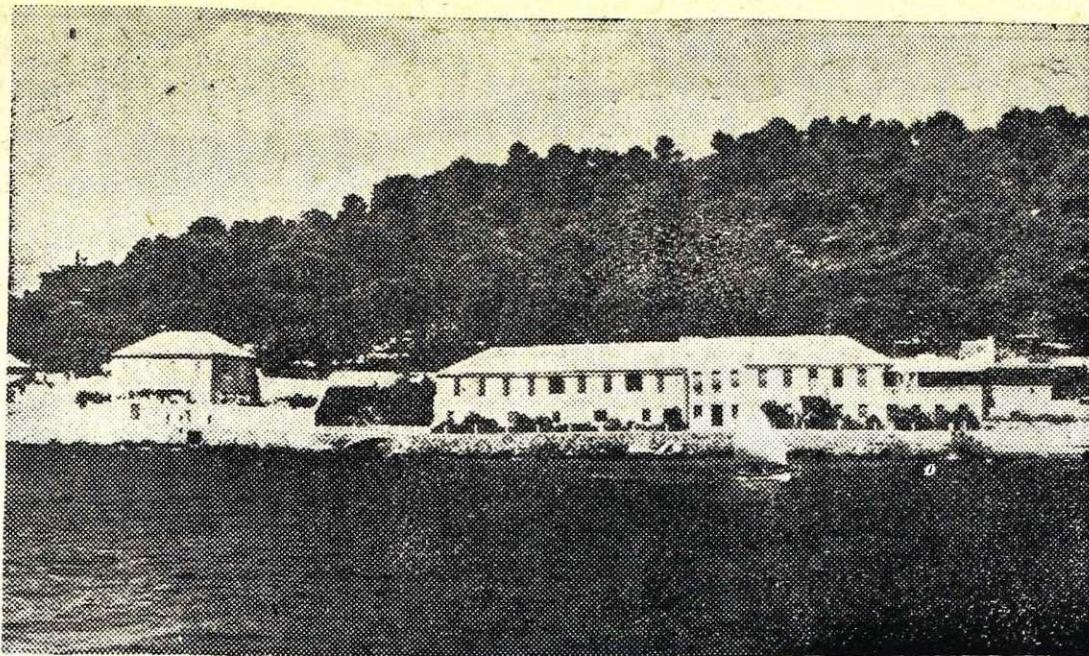
vsem slik mojstrov Ticianove šole. Predvsem je primer-na za šolske ekskurzije in za oddih v pred in posezoni, ko je cena penzionu skoraj polovična. Vožnja na Jelso je postala posebno z letošnjo sezono naravnost idealna, kajti novovpeljani brzovlak z Jesenic do Reke še ni povsem zaseden. Od Reke do Splita vozi najboljša ladja Jadrolinije »Jugoslavija«, od Splita do Jelse pa je vožnja z eno manjših ladij prav tako zanimiva in idealna. V 24 urah lepe vožnje prispe Jeseničan do Jelse na Hvaru.

Kdor se odloči za oddih na Jelsi enkrat, jo bo še obiskal, kajti tu je vsega za vsakogar. Mladi imajo poleg kopanja, promenade, tudi možnost vsakovečernega plesa, starejši pa obiskujejo kino predstave in organizirajo izlete v prelepe okoliške kraje.

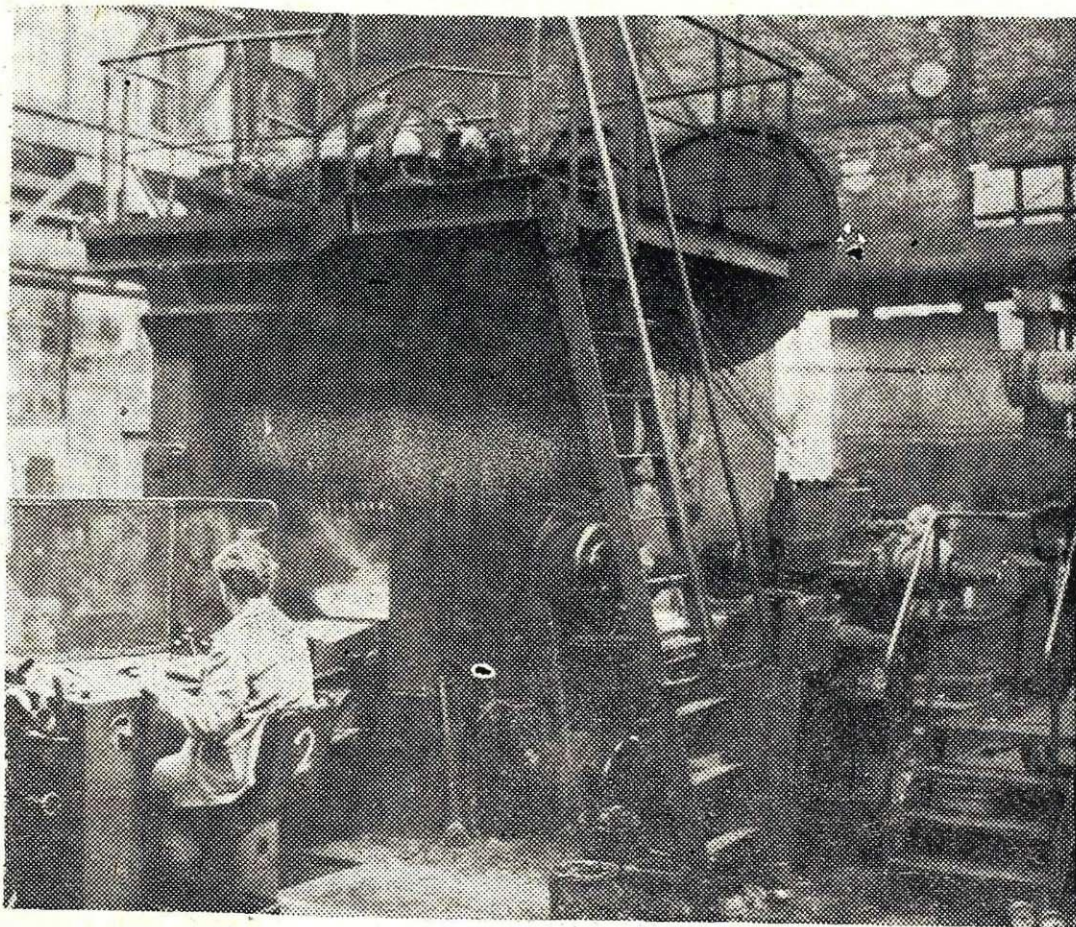
Izredna letošnja suša Jelse ne bo posebno prizadela, kajti, vode je v vodovodih dovolj, vina pa je na otoku Hvaru še vedno 400 vagonov in se že vnaprej boje, kam bodo dali letošnji pridelek. Veliko škodo je otoku Hvaru prizadel nedavni gozdni požar, ki ga je zanetila stre-la. Požar je uničil na desetine hektarjev borovih gozdov, katerega gašenju so se odzvali poleg domačinov tudi gostje.

Jelsa s priznanim hvarskim plavcem in odlično pitno vodo naj bi postala tudi jeseniškim železarjem bolj poznana turistična postojanka, ki nudi slehernemu gostu resničen oddih. Sicer 24-urno vožnjo bogato poplača oddih v enem najlepših obmorskih mest južnega Jadrana.

Polde Ulaga

Jelsa na otoku Hvaru med najlepšimi obmorskimi letovišči na Jadranu postaja vedno bolj privlačna za domače in tuje turiste

Valjavec na trio ogrodju na progi tanke pločevine pri delu

Dopisujte v Železarja

ŽELEZAR, tednik - izdaja: Železarna Jesenice - glavni in odgovorni urednik Remigij Noč - ureja redakcijski odbor. Rokopisov in fotografij ne vračamo. Naslov: Uredništvo »Železar«, Železarna Jesenice, telefon št. 394. - Tisk CP »Gorenjski tisk« v Kranju

V Šibeniku je tovarna grafitnih elektrod in ferolegur. Že sam naslov pove, da tu proizvajajo grafitne elektrode, ki pa po tehnološkem postopku niso še popolnoma osvojene, zato jih sedaj izdelujejo samo za lastne potrebe. V najkrajšem času bodo dobili nove naprave za izdelavo grafitnih elektrod, takrat pa upajo, da bodo to proizvodnjo tudi osvojili.

V glavnem proizvajajo razne zlitine, ki se uporabljajo v jeklarstvu in sicer: FeMn carbiree,

V Šibeniku so pričeli s proizvodnjo FeMn affinee

SiMn, FeSi, CaSi, v zadnjem času pa so pričeli s proizvodnjo FeMn affinee.

Za proizvodnjo zgoraj navedenih zlitin imajo na razpolago pet elektro obločnih peči. V dveh pečeh proizvajajo FeMn carbiree in sicer so te peči zaprtega tipa, kar pomeni, da so z gornje strani zaprte. Pri teh pečeh se odvodni plini čistijo v posebnih vodnih čistilcih, medtem ko zakladanje opravljajo skozi vlagalne cevi, ki so speljane iz bunkerjev nad pečjo. V teh bunkerjih je Mn ruda, ki je pomešana z apnencem in petrol koksom, ki služi za redukcijo mangana.

tehnični fejtón

Peči imata kapaciteto 30 ton FeMn na dan.

Peč za proizvodnjo SiMn je z zgornje strani odprta in jo zakladajo z vlagalnim strojem. Kot vložek uporabljajo rusko Mn rudo, nekaj domače Mn rude, ki je bogata na Si, nekoliko apnenca in petrol koks kot reducent.

Ker je žlindra pri proizvodnji SiMn še zelo bogata na Mn (okoli 20 odstotkov), jo uporabljajo kot dodatek vložka za proizvodnjo SiMn.

Tretja peč, ki služi za proizvodnjo FeSi in CaSi, je odprtega tipa in jo prav tako kot peč za pridobivanje SiMn zakladajo z vlagalnim strojem. Kot vložek uporabljajo kremen, železne ostružke, lesno oglje in petrolej koks. Lesno oglje in petrol koks služita za redukcijo silicija.

CaSi proizvajajo v isti peči in z istimi surovinami, dodajajo pa še precejšnje količine apnenca.

S proizvodnjo FeMn affinee so pričeli šele letos. Glavna razlika med FeMn carbiree in FeMn affinee je v količini ogljika, katerega vsebuje prvi okrog 6 odstotkov, drugi pa okrog 1,5 odstotka. FeMn affinee se uporablja pri proizvod-

nji jekla tam, kjer se zahteva v jeklu nizek odstotek ogljika in visok odstotek Mn in ki se z uporabo FeMn carbiree preseže dovoljena zgornja analizna meja za ogljik.

Elektro obločna peč za proizvodnjo FeMn affinee je odprtega tipa. Obzidana je z magnetno opeko, dno je phano iz sintermagnezita, a kot vezivo uporabljajo vodno steklo. Ima tri grafitne elektrode premera 250 mm. Za vložek uporabljajo SiMn, manganovo rudo (okoli 50 odstotkov Mn) in apnenec. Pri prvi sarži dajo na dno peči pod elektrode nekaj sto kilogramov SiMn, to pa zaradi boljšega začetnega kontakta, nato pa postopoma mešanico SiMn, manganovo rudo in apnenec.

Ko je vložek raztopljen, se najprej odlije preko šobe, ki se nahaja na vrhu peči žlindra, ki plava nad zlitino, nato pa v drugo ponovco proizvedeni FeMn affinee. Iz ponovce se odlije v modele in nato razbije v manjše komade. Temperatura vlija je okrog 1200 stopinj C.

Po vsakem izlivu pustijo zaradi boljšega kontakta pri naslednji sarži v peči nekaj ostanka taline. Prebodi so na vsaki 2 uri, teža sarže pa se suče okrog 1200 kg. Poraba toka je okoli 3500 KVA in okrog 14 kg elektrod na tono proizvedene zlitine FeMn affinee.

Franc Gorjanc